

EFFEKTER AF VIRKSOMHEDSRETTE AKTIVERING FOR UDSATTE LEDIGE

EN LITTERATUROVERSIGT

12:20

BRIAN KROGH GRAVERSEN

12:20

EFFEKTER AF
VIRKSOMHEDSRETTET
AKTIVERING FOR UDSATTE
LEDIGE

EN LITTERATUROVERSIGT

BRIAN KROGH GRAVERSEN

KØBENHAVN 2012
SFI – DET NATIONALE FORSKNINGSCENTER FOR VELFÆRD

EFFEKTER AF VIRKSOMHEDSRETTET AKTIVERING FOR UDSATTE LEDIGE. EN
LITTERATUROVERSIGT

Afdelingsleder: Lisbeth Pedersen
Afdelingen for beskæftigelse & integration

ISSN: 1396-1810
e-ISBN: 978-87-7119-112-7

Layout: Hedda Bank
Forsidefoto: Ole Bo Jensen
Netpublikation:
Tryk: Rosendahls – Schultz Grafisk A/S

© 2012 SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd

SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd
Herluf Trolles Gade 11
1052 København K
Tlf. 33 48 08 00
sfi@sfi.dk
www.sfi.dk

SFI's publikationer kan frit citeres med tydelig angivelse af kilden.
Skrifter, der omtaler, anmelder, henviser til eller gengiver SFI's
publikationer, bedes sendt til centret.

INDHOLD

	FORORD	5
	RESUMÉ	7
1	BAGGRUND, FORMÅL OG SAMMENFATNING	9
	Baggrund og formål	9
	Litteraturafgrænsning	10
	Hvad viser de udvalgte studier?	11
	Konklusioner	12
	Rapportens opbygning	13
2	LITTERATURAFGRÆNSNING	15
	Afgrænsning af virksomhedsrettede indsatser	15
	Afgrænsning af udsatte ledige	17
	Krav til de studier, der indgår i oversigten	19
	Litteratursøgning	20

3	HVAD VISER DE UDVALGTE STUDIER?	25
	Beskrivelse af de enkelte studier	25
	Overordnede resultater	39
	Tidligere litteraturoversigter	45
	BILAG	49
	Bilag 1 Evidensskala	49
	Bilag 2 Hvornår er en effekt positiv, negativ eller insignifikant?	50
	Bilag 3 Oversigt over de udvalgte studier	52
	LITTERATUR	57
	SFI-RAPPORTER SIDEN 2011	63

FORORD

Formålet med denne rapport er at redegøre for den viden, der findes om effekten af virksomhedsrettede indsatser for udsatte ledige. Virksomhedsrettede indsatser er beskæftigelsesindsatser, der foregår på ordinære arbejdspladser, som fx løntilskudsaktivering og virksomhedspraktik. Udsatte ledige er ledige, der har særlige vanskeligheder ved at finde et arbejde. Rapporten er baseret på en gennemgang af resultaterne fra danske og internationale effektstudier, der er publiceret i perioden fra og med januar 2000 til og med starten af 2012.

Seniorforsker Brian Krogh Graversen har udarbejdet rapporten. Den er blevet læst og kommenteret af forsker Henrik Lindegaard Andersen, AKF – Anvendt KommunalForskning, som takkes for nyttige råd og kommentarer. Arbejdsmarkedsstyrelsen har bestilt og finansieret undersøgelsen.

København, august 2012

JØRGEN SØNDERGAARD

RESUMÉ

BAGGRUND OG FORMÅL

Det primære formål med beskæftigelsesindsatsen for ledige (dvs. jobformidling, aktivering, samtaler, revalidering mv.) er at hjælpe de ledige i beskæftigelse. For at kunne indrette indsatsen optimalt, så effekten bliver så stor som mulig, er det nødvendigt at have viden om, hvilke indsatser der virker bedst for forskellige grupper af ledige. Der findes en del viden om, hvordan forskellige indsatser virker over for de arbejdsmarkedsparete ledige. Denne viden er bl.a. sammenfattet i en række oversigtsstudier. Der mangler derimod systemiseret viden om, hvordan forskellige indsatser virker for ledige med problemer ud over ledighed. Formålet med denne rapport er at give en oversigt over den nyeste viden om effekterne af virksomhedsrettede indsatser for udsatte ledige.

LITTERATURAFGRÆNSNING

Der findes ikke en entydig definition på begreberne ”virksomhedsrettede indsatser” og ”udsatte ledige”. Vi har valgt at afgrænse virksomhedsrettede indsatser som indsatser, der er karakteriseret ved, at de ledige i indsatsperioden deltager i produktionen af varer og/eller tjenesteydelser på en ordinær arbejdsplads. En virksomhedsrettet indsats kan evt. også indeholde forskellige former for oplæring på arbejdspladsen, og den kan

være suppleret med andre indsatser, som fx mentorstøtte, læse- og skrivekurser og hjælp til jobsøgning. I Danmark kan virksomhedsrettede indsatser afgrænses til at bestå af aktivering med løntilskud og virksomhedspraktik.

For at kunne inddrage et tilstrækkeligt antal effektstudier i litteraturoversigten, har vi har valgt en forholdsvis bred afgrænsning af gruppen af udsatte ledige. Vi medtager således effektstudier, der ser på kontanthjælpsmodtagere, ledige med forskellige problemer ud over ledighed, ledige, som jobcentrene har kategoriseret som ikke-arbejdsmarkedsparate eller særligt vanskelige at få i beskæftigelse, samt langtidsledige, der har været ledige i mere end 1 år. Den brede afgrænsning af udsatte ledige betyder, at en del af de ledige, der indgår i effektstudierne, er ledige, der normalt ikke kategoriseres som udsatte. Gruppen af kontanthjælpsmodtagere omfatter fx både arbejdsmarkedsparate kontanthjælpsmodtagere og ikke-arbejdsmarkedsparate kontanthjælpsmodtagere. Det er muligt, at resultaterne af effektstudierne ville se anderledes ud, hvis der udelukkende indgik udsatte ledige.

Litteraturoversigten omfatter 35 effektstudier, der er publiceret i perioden fra og med januar 2000 til og med starten af 2012. Studierne kommer fra Danmark, Norge, Sverige, Tyskland, Belgien, Storbritannien og USA.

KONKLUSIONER

Litteraturstudiets overordnede konklusioner er:

- Der er stærk evidens for, at virksomhedsrettede indsatser i den private sektor har en positiv beskæftigelseeffekt for udsatte ledige.
- Der er moderat evidens for, at også virksomhedsrettede indsatser i den offentlige sektor har en positiv effekt for udsatte ledige. Effekten er dog mindre end for virksomhedsrettede indsatser i den private sektor.
- Der er stærk evidens for, at løntilskudsaktivering i den private sektor har en positiv effekt.

Der er modstridende viden om effekten af virksomhedspraktik og effekten af løntilskudsaktivering i den offentlige sektor.

BAGGRUND, FORMÅL OG SAMMENFATNING

BAGGRUND OG FORMÅL

Det primære formål med den offentligt finansierede beskæftigelsesindsats for ledige (dvs. jobformidling, aktivering, samtaler, revalidering mv.) er at hjælpe de ledige i beskæftigelse. For at kunne indrette indsatsen optimalt, så effekten bliver så stor som mulig, er det nødvendigt at have viden om, hvilke indsatser der virker bedst for forskellige grupper af ledige.

Der findes en del viden om, hvordan forskellige indsatser virker over for de arbejdsmarkedsparede ledige. Der er lavet flere oversigtsstudier, som sammenfatter denne viden (se fx Card, Kluve & Weber, 2010; Kluve, 2010; Rosholm & Svarer, 2010, 2011). Der mangler derimod systematiseret viden om, hvordan forskellige indsatser virker for ledige med problemer ud over ledighed (Henriksen, 2010; Kongsgaard, 2010).

Formålet med denne rapport er at give en oversigt over den viden, som findes i den nyere danske og udenlandske litteratur om effekter af virksomhedsrettede indsatser for udsatte ledige.

LITTERATURAFGRÆNSNING

Der findes ikke en entydig definition på begreberne ”virksomhedsrettede indsatser” og ”udsatte ledige”. Det har derfor i forbindelse med litteratursøgningen været nødvendigt at præcisere, hvad de to begreber betyder. Vi har valgt at afgrænse virksomhedsrettede indsatser som indsatser, der er karakteriseret ved, at de ledige i en betydelig del af indsatsperioden deltager i produktionen af varer og/eller tjenesteydelser på en ordinær arbejdsplads. En virksomhedsrettet indsats kan evt. også indeholde forskellige former for oplæring på arbejdspladsen, og den kan være suppleret med andre indsatser, som fx mentorstøtte, læse- og skrivekurser, hjælp til jobsøgning og øgede økonomiske incitamenter til at finde et ordinært job. I Danmark kan virksomhedsrettede indsatser afgrænses til at bestå af aktivering med løntilskud og virksomhedspraktik.

For at kunne inddrage et tilstrækkeligt antal effektstudier i litteraturoversigten, har vi valgt en forholdsvis bred afgrænsning af gruppen af udsatte ledige. Vi medtager således studier, der ser på kontanthjælpsmodtagere, ledige med forskellige problemer ud over ledighed (fx ledige, der har siddet i fængsel, og ledige flygtninge og indvandrere), ledige som jobcentre har kategoriseret som ikke-arbejdsmarkedsparete eller særligt vanskelige at få i beskæftigelse samt langtidsledige, der har været ledige i mere end 1 år. Den brede afgrænsning af udsatte ledige betyder, at en del af de ledige, der indgår i effektstudierne, er ledige, der normalt ikke kategoriseres som udsatte. Gruppen af kontanthjælpsmodtagere omfatter fx både arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere og ikke-arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere. Det er muligt, at resultaterne af effektstudierne ville se anderledes ud, hvis der udelukkende indgik udsatte ledige. For nogle indsatstyper, som fx løntilskudsaktivering, er det kun få af deltagerne, der ikke er arbejdsmarkedsparete. Det hænger givetvis sammen med, at arbejdsgiverne foretrækker at tilbyde løntilskudsjob til arbejdsmarkedsparete ledige, der ikke kræver så meget støtte og oplæring.

Ved udvælgelsen af effektstudier til vores litteraturoversigt stiller vi ikke kun krav om, at studierne ser på effekter af virksomhedsrettede indsatser for udsatte ledige. Vi har også valgt at afgrænse litteraturoversigten til kun at omfatte effektstudier, der er publiceret i perioden fra og med januar 2000 til og med starten af 2012, og vi medtager kun studier, der ser på effekter af indsatser i de europæiske lande samt i USA, Cana-

da, Australien og New Zealand. Ved litteratursøgningen fandt vi frem til 35 effektstudier. De fleste er fra Danmark (9) og Tyskland (12), men der er også studier fra USA (5), Norge (4), Sverige (3), Belgien (1) og Storbritannien (1).

HVAD VISER DE UDVALGTE STUDIER?

Overordnet set har de fleste virksomhedsrettede indsatser en positiv beskæftigelseseffekt. Ud af de 54 effektestimater vedrørende virksomhedsrettede indsatser, der indgår i de 35 udvalgte effektstudier, er knap 70 pct. signifikant positive. De danske studier finder positive effekter i større omfang end de udenlandske. Omkring 90 pct. af de indsatser, der er evalueret i de danske studier, har en positiv effekt, mens andelen i de udenlandske studier kun er knap 60 pct. Indsatser, der foregår i den private sektor, har positive effekter i større omfang end indsatser, der foregår i den offentlige sektor. Over 90 pct. af effektestimaterne for indsatser i den private sektor har således positive effekter, mens andelen er godt 60 pct. for indsatser i den offentlige sektor.

En af årsagerne til, at effekten af de virksomhedsrettede indsatser oftere er positiv i den private sektor end i den offentlige sektor, kan være, at indsatserne har et forskelligt indhold. I den private sektor består indsatsen ofte af løntilskudsaktivering, hvor der i mange tilfælde er en målsætning om, at de ledige, der ansættes med løntilskud, skal fortsætte som ordinært ansatte efter løntilskudsperioden. I flere af studierne har løntilskudsaktivering en forholdsvis stor beskæftigelseseffekt. Tre af studierne finder fx, at andelen, som er i ordinær beskæftigelse efter et aktiveringsforløb med løntilskud, er 25-45 procentpoint højere blandt deltagere i løntilskudsaktivering end blandt ledige, der ikke deltager i løntilskudsaktivering. Så store effekter findes der ikke for andre typer af virksomhedsrettede indsatser.

Indsatser, hvor deltagerne modtager kontanthjælp (eller en anden offentlig forsørgelsesydelse) i indsatsperioden, foregår som regel i den offentlige sektor. Sådanne indsatser pålægger ofte aktiveringsstedet krav om, at deltagerne ikke må udføre arbejdsopgaver, der ellers ville blive udført af ordinært ansatte. Det betyder, at de aktiverede ikke i samme grad, som det er tilfældet med løntilskudsaktivering, erhverver kvalifikationer, der kan bruges i et ordinært job. De får heller ikke i

samme omfang mulighed for at fortsætte på arbejdspladsen efter aktiveringsperioden som ordinært ansatte, da de arbejdsopgaver, som de udfører i aktiveringsperioden, normalt ikke bliver udført af ordinært ansatte.

Litteraturstudiet giver ikke sikker viden om effekten af virksomhedspraktik eller tilsvarende indsatser. Der findes kun et enkelt dansk studie, der ser på effekten af virksomhedspraktik for udsatte ledige, og det viser, at virksomhedspraktik ikke har nogen beskæftigelseseffekt (Skipper, 2010). Der er to norske studier, der ser på effekten af arbejdspraktik. Det er en indsatstype, der minder lidt om virksomhedspraktik. Det ene studie finder en positiv effekt, hvorimod det andet finder en insignifikant effekt.

En del af de effektstudier, der indgår i vores litteraturoversigt, ser ikke kun på effekten af virksomhedsrettede indsatser, men også på effekten af forskellige former for uddannelsesaktivering. Generelt er effekten af de virksomhedsrettede indsatser (og især løntilskudsaktivering) større end effekten af uddannelsesaktivering – i hvert fald inden for de relativt korte observationsperioder, studierne anvender.

KONKLUSIONER

Litteraturstudiets overordnede konklusioner er:¹

- Der er stærk evidens for, at virksomhedsrettede indsatser i den private sektor har en positiv beskæftigelseseffekt for udsatte ledige.
- Der er moderat evidens for, at også virksomhedsrettede indsatser i den offentlige sektor har en positiv effekt for udsatte ledige. Effekten er dog mindre end for virksomhedsrettede indsatser i den private sektor.
- Der er stærk evidens for, at løntilskudsaktivering i den private sektor har en positiv effekt.
- Der er modstridende viden om effekten af virksomhedspraktik og effekten af løntilskudsaktivering i den offentlige sektor.

---

¹ Ved vurderingen af, hvor sikker viden der er om en given indsatstype, anvendes en evidensskala, som er udarbejdet af Arbejdsmarkedsstyrelsen (2011a) med udgangspunkt i en tilsvarende evidensskala fra Borg m.fl. (2010). Evidensskalaen har fem niveauer (med stigende grad af evidens): usikker viden, modstridende viden, indikation, moderat evidens og stærk evidens. Bilag 1 giver en mere detaljeret beskrivelse af evidensskalaen og de fem evidensniveauer.

RAPPORTENS OPBYGNING

I kapitel 2 beskriver vi mere detaljeret, hvilke krav der skal være opfyldt, for at et effektstudie medtages i litteraturoversigten, og vi gør rede for, hvordan vi har lavet litteratursøgningen. I kapitel 3 gennemgår vi de 35 effektstudier, der er medtaget i oversigten. For hvert studie beskriver vi indholdet af de betragtede indsatser, målgrupperne for indsatserne, og indsatsernes effekt. Efter beskrivelsen af de enkelte studier sammenholder vi studierne resultater og ser på, hvilke overordnede konklusioner der kan drages om effekten af de forskellige virksomhedsrettede indsatser.

LITTERATURAFGRÆNSNING

Litteraturstudiet omhandler effekten af virksomhedsrettede indsatser for udsatte ledige. Da der ikke findes en entydig definition på begreberne ”virksomhedsrettede indsatser” og ”udsatte ledige”, beskriver vi i dette kapitel, hvordan vi har valgt at operationalisere de to begreber. Kapitellet beskriver også, hvilke krav vi stiller, for at et givent studie medtages i litteraturoversigten, og hvordan vi har fundet frem til de relevante effektstudier.

AFGRÆNSNING AF VIRKSOMHEDSRETTEDE INDSATSER

I Danmark kan virksomhedsrettet aktivering afgrænses til at bestå af aktivering med løntilskud og virksomhedspraktik. Særligt tilrettelagte projekter og uddannelsesforløb, der i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats indgår under tilbudskategorien ”vejledning og opkvalificering”, kan dog også indeholde virksomhedsrettede elementer (Beskæftigelsesministeriet, 2011). Det er derfor ikke helt klart, hvordan afgrænsningen af virksomhedsrettede indsatser bør foretages (Beskæftigelsesregion Nordjylland, 2010).

I andre lande findes der aktiveringsredskaber, som adskiller sig fra dem, der anvendes i Danmark, og i den internationale litteratur om

effekterne af forskellige beskæftigelsesindsatser anvendes ofte andre begreber til at beskrive aktiveringsindsatsen end de begreber, der anvendes i en dansk sammenhæng. For eksempel benyttes begrebet virksomhedsrettet indsats sjældent. Det er mere almindeligt at skelne mellem beskæftigelsesaktivering (dvs. aktivering, hvor deltagerne udfører en eller anden form for arbejde), uddannelsesaktivering og andre indsattstyper. I dansk sammenhæng kan løntilskudsaktivering, virksomhedspraktik og (særligt tilrettelagte) beskæftigelsesprojekter kategoriseres som beskæftigelsesaktivering.

Vi har ved vores litteratursøgning valgt at afgrænse virksomhedsrettede indsatser som indsatser, der er karakteriseret ved, at de ledige i en betydelig del af indsatsperioden deltager i produktionen af varer og/eller tjenesteydelser på en ordinær arbejdsplads. En virksomhedsrettet indsats kan evt. også indeholde forskellige former for oplæring på arbejdspladsen, og den kan være suppleret med andre indsatser som fx mentorstøtte, læse- og skrivekurser, hjælp til jobsøgning og øgede økonomiske incitamenter til at finde et ordinært job.

I en del effektstudier beskrives de beskæftigelsesindsatser, der evalueres, ikke i detaljer, og det fremgår ikke altid af studierne, hvor indsatsen foregår, hvilke arbejdsopgaver deltagerne udfører, og hvordan indsatsen er organiseret. Ofte er det kun muligt at afgøre, at der er tale om en form for beskæftigelsesaktivering. I andre studier skelnes der i effektanalyserne ikke mellem virksomhedsrettede indsatser og beskæftigelsesprojekter (de to indsattstyper slås sammen til én indsattstype). I disse studier er det derfor effekten af beskæftigelsesaktivering (de to aktiveringstyper under ét), der bestemmes, og ikke de separate effekter af de to aktiveringstyper.

Da der ikke er et stort antal effektstudier, der ser på effekten af beskæftigelsesaktivering (hvoraf de virksomhedsrettede indsatser kun udgør en delmængde), har vi valgt at medtage alle studier, der måler effekten af beskæftigelsesaktivering, med mindre det fremgår af studiet, at indsatsen er organiseret som et beskæftigelsesprojekt, eller at antallet af aktiverede på arbejdspladsen er stort i forhold til antallet af ordinært ansatte.² Lov om en aktiv beskæftigelsesindsats giver ikke en præcis beskrivelse af, hvad der karakteriserer et beskæftigelsesprojekt. I denne rapport

---

2. I Danmark skal der være et rimeligt forhold mellem antallet af ordinært ansatte og antallet af ansatte med løntilskud samt personer i virksomhedspraktik. Er der mere end 50 ansatte på en arbejdsplads, må der maksimalt være 1 aktiveret person for hver 10. ordinært ansatte. Er der 0-50 ansatte, må der maksimalt være 1 aktiveret person for hver 5. ordinært ansatte.

karaktiserer vi en indsats som et beskæftigelsesprojekt, hvis deltagerne arbejder på særlige arbejdspladser, der er oprettet med det formål at aktivere ledige, eller hvis deltagerne arbejder på særlige hold/i særlige afdelinger på en ordinær arbejdsplads uden væsentlig kontakt med arbejdspladsens ordinært ansatte medarbejdere. Hvis en indsats primært foregår i almennyttige organisationer, har vi også valgt at kategorisere den som værende en ikke-virksomhedsrettet indsats. I nogle almennyttige organisationer kan antallet af aktiverede være relativt stort i forhold til antallet af ordinært ansatte. Antallet af aktiverede er særligt stort i de almennyttige organisationer, hvis primære formål er at hjælpe udsatte ledige med at få fodfæste på arbejdsmarkedet.

Et eksempel på en indsats, vi har kategoriseret som et beskæftigelsesprojekt, er en indsats for kontanthjælpsmodtagere i USA, der består i, at deltagerne skal samle affald samt fjerne ukrudt og graffiti i parker og ved landeveje som modydelse for deres kontanthjælp (Ifcher, 2010). Et andet eksempel på en indsats, vi har kategoriseret som et beskæftigelsesprojekt, er en indsats i USA for tidligere indsatte uden job, hvor deltagerne placeres på arbejdshold (i sjak) sammen med andre ledige, der har siddet i fængsel. Arbejdsholdene, der består af ca. 6 personer, udfører forskellige former for reparations- og vedligeholdelsesarbejde (Redcross m.fl., 2012). Et canadisk studie af Gyarmati m.fl. (2008) indeholder et eksempel på beskæftigelsesaktivering, der primært foregår i almennyttige organisationer. Ledige kan her være beskæftiget i op til 3 år i forskellige job, der er oprettet med det formål, at de lediges arbejdskraft kommer det lokale samfund til gode (uden at konkurrere med ordinære arbejdspladser).

AFGRÆNSNING AF UDSATTE LEDIGE

Ledige kan være udsatte på mange forskellige måder. De kan fx have problemer med helbredet, de kan have misbrugsproblemer, de kan have svært ved at begå sig i sociale sammenhænge, eller de kan have problemer med at tale og forstå dansk. Én måde at afgrænse udsatte ledige på kunne være at tage udgangspunkt i jobcentrenes matchkategorisering af de ledige (Arbejdsmarkedsstyrelsen, 2011b). Man kunne således beslutte, at udsatte ledige udgøres af de ikke-arbejdsmarkedsparate ledige i matchgrupperne 2 og 3. Da kun få danske studier har lavet effektanalyser op-

delt efter matchkategori, og da de internationale effektstudier sjældent opdeler de ledige efter arbejdsmarkedsparathed (og i hvert fald ikke på en måde, der er sammenfaldende med den danske matchkategorisering), er en sådan afgrænsning af de udsatte ledige ikke hensigtsmæssig.

En anden måde at afgrænse udsatte ledige på er at tage udgangspunkt i, hvilken ydelse de ledige modtager. Ledige, der er forsikret mod ledighed og er berettigede til arbejdsløshedsdagpenge, vil generelt være mere ressourcestærke end ledige, der modtager kontanthjælp. Der stilles således krav om en vis erhvervs erfaring eller en færdiggjort uddannelse, for at man kan modtage arbejdsløshedsdagpenge. Det er dog langt fra alle kontanthjælpsmodtagere, der kan betragtes som udsatte ledige. For eksempel vil mange af de unge kontanthjælpsmodtagere, der lige er blevet færdige med grundskolen og ikke har lyst til at fortsætte på en ungdomsuddannelse med det samme, komme i job eller uddannelse efter en relativ kort ledighedsperiode. Det er heller ikke sådan, at der ikke findes udsatte ledige blandt modtagerne af arbejdsløshedsdagpenge. En mindre del af de dagpengeberettigede ledige (især blandt de langtidsledige) har problemer ud over ledighed, der gør det svært for dem at finde et job.

En tredje måde at afgrænse udsatte ledige på ville være at opstille bestemte kriterier for, hvilke problemer (ud over ledighed) de ledige skal have for at blive kategoriseret som udsatte. Det kunne fx være kriterier om, at de ledige skal have helbredsproblemer, misbrugsproblemer, dårlige sprogkundskaber, en plettet straffeattest, eller at de skal være enlige forsørgere.

For ikke at ende op med et litteraturstudie baseret på meget få effektstudier, har vi valgt en forholdsvis bred afgrænsning af gruppen af udsatte ledige. Vi medtager således studier, der ser på kontanthjælpsmodtagere, ledige med forskellige problemer ud over ledighed (fx ledige, der har siddet i fængsel, og ledige flygtninge og indvandrere), ledige som jobcentre har kategoriseret som ikke-arbejdsmarkedsparate eller særligt vanskelige at få i beskæftigelse og langtidsledige. Det er meget forskelligt, hvordan forskellige studier afgrænser langtidsledige, men vi har valgt kun at medtage studier, der ser på arbejdsløshedsforsikrede ledige, hvis studierne indeholder effektanalyser for ledige, der har været ledige i mere end 1 år.

KRAV TIL DE STUDIER, DER INDGÅR I OVERSIGTEN

Ud over at vi stiller krav om, at studierne skal se på effekten af virksomhedsrettede indsats for udsatte ledige, stiller vi nogle få ekstra krav.

For det første har vi valgt at afgrænse litteraturstudiet til at omfatte effektstudier og oversigter over effektstudier, der er publiceret i perioden fra og med januar 2000 til og med starten af 2012. Denne tidsmæssige afgrænsning skyldes bl.a., at der er publiceret relativt få europæiske effektstudier før 2000, og at de studier, der er publiceret før dette tidspunkt, ofte er af tvivlsom kvalitet (Lødemel, 2002).

For det andet medtager vi kun studier, der ser på indsatsen i de europæiske lande samt i USA, Canada, Australien og New Zealand. Disse lande er de mest relevante, når der sammenlignes med danske forhold, og der findes ikke mange effektstudier fra andre lande.

Endelig er vi kun interesserede i studier, der belyser effekten på deltagernes beskæftigelsessituation eller uddannelsesvalg. Vi medtager kun studier, der bestemmer effekten af at deltage i virksomhedsrettede indsats med udgangspunkt i data på individniveau, og i de tilfælde, hvor studierne anvender ikke-eksperimentelle data (hvilket er tilfældet for de fleste studier uden for USA), skal der anvendes metoder, der korrigerer for, at udvælgelsen til de betragtede beskæftigelsesindsats ikke er tilfældig.

I nogle lande findes der løntilskudssystemer, hvor virksomhederne kan opnå løntilskud (evt. i form af reducerede arbejdsgiverafgifter eller skatter), hvis de ansætter bestemte grupper af ledige. Det kan fx være langtidsledige, tidligere indsatte eller unge fra geografiske områder med særligt dårlige beskæftigelsesmuligheder. Virksomhederne opnår automatisk ret til løntilskud, hvis de ansætter ledige, der hører ind under løntilskuddets afgrænsede målgruppe. Der er således ikke noget jobcenter, der skal vurdere, om beskæftigelse med løntilskud eller andre beskæftigelsesforanstaltninger er bedst for den enkelte ledige. Vi medtager kun studier, der ser på effekten af sådanne målrettede løntilskudssystemer, hvis studierne ser på effekten af, at de ledige bliver ansat med løntilskud i forhold til en situation, hvor de ledige ikke modtager en beskæftigelsesindsats, eller hvor de deltager i en anden beskæftigelsesindsats. Vi medtager således ikke studier, der ser på effekten af at blive ansat med løntilskud i forhold til at blive ansat uden løntilskud (se fx Göbel, 2006; Hammersma, 2008), eller studier, der ser på effekten af at være berettiget til et

løntilskud i forhold til ikke at være berettiget (se fx Schünemann, Lechner & Wunsch, 2011).

LITTERATURSØGNING

De studier, der indgår i vores litteraturoversigt, er fremkommet gennem en litteratursøgning, der involverede flere kilder. Vi startede med at samle den relevante litteratur, som vi allerede havde kendskab til, for at undersøge, hvilke begreber og ord der typisk anvendes i publikationer om effekten af indsatser over for udsatte ledige. Dernæst foretog vi simple søgninger på internettet ved hjælp af Google og Google Scholar med udgangspunkt i en række centrale nøgleord for at se, i hvilket omfang vi kunne finde relevant litteratur på denne måde. Med udgangspunkt i den litteratur, som vi fandt ved søgningen på internettet, udbyggede vi vores liste med centrale ord og begreber, der ofte benyttes i litteraturen.

Medio februar 2012 foretog vi en systematisk søgning efter engelsksproget litteratur i udvalgte internationale litteraturdatabaser.³ Søgningen blev gennemført ved at undersøge, om en række udvalgte ord og ordkombinationer indgik i publikationernes resumé (inkl. publikationens titel og evt. tilknyttede emne-/nøgleord). Boksene 2.1-2.6 indeholder en nærmere beskrivelse af de anvendte søgeord. Søgeordene er opdelt i 6 forskellige grupper/kriterier: A, B, C, D, E og F.

- Søgekriterierne A og B sikrer, at publikationen omhandler beskæftigelsesindsatser, der er relevante for vores litteraturoversigt.
- Søgekriterium C sikrer, at publikationen omhandler udsatte ledige.
- Søgekriterium D sikrer, at publikationen har fokus på effektmåling.
- Søgekriterium E sikrer, at publikationen ser på, om indsatsen bringer de ledige i beskæftigelse eller uddannelse.
- Søgekriterium F sikrer, at publikationen benytter anerkendte statistiske effektmålingsmetoder, eller at studiet indeholder en oversigt over effektstudier.

---

3. Vi har anvendt følgende litteraturdatabaser: Academic Search Premier, Business Source Elite, EconLit, ERIC, PsycINFO og SocINDEX. Da vi har et godt kendskab til det begrænsede antal dansksprogede effektstudier, har vi ikke lavet en systematisk litteratursøgning efter dansksproget litteratur. Alle relevante effektstudier, der er skrevet på dansk, er medtaget i litteraturoversigten. Ud over de engelsk- og dansksprogede effektstudier har vi medtaget et enkelt studie, der er skrevet på norsk.

BOKS 2.1

Søgeord for kriterium A: Indsatser 1

Activation	Subsid* training
Active labo* market	Subsid* work
Active social	Supported employment
Apprenticeship	Supported work
Community service job*	Temporary employment
Employment pro*	Temporary wage-paying job*
Employment subsid*	Temporary work
Hands-on project	Training subsid*
Internship*	Transitional employment
Job placement*	Transitional job*
Job shadowing	Transitional work
Job subsid*	Wage subsid*
Job training	Welfare-to-work
Occupational learning	Work crew experience*
Occupational training	Work experience
OJT	Work practice
On-the-job training	Work subsid*
Private sector incentive	Work training
Public sector employment	Work-based training
Public service employment	Work-based learning
Publicly funded job*	Workfare
Subsid* employment	Work-first
Subsid* for private employer*	Workplace training
Subsid* job*	

Anm.: * angiver, at alle varianter af det foranstående ord godtages. Fx vil både labour og labor tilfredsstille søgeordet labo*.

BOKS 2.2

Søgeord for kriterium B: Indsatser 2

Measure*	Program*
Policies	Project*
Policy	Scheme*

Anm.: Se boks 2.1.

BOKS 2.3

Søgeord for kriterium C: Målgruppe

Disadvantaged	Social benefit
Employment barrier*	Welfare + (claim*/client*/beneficia*/recipient*) ¹
Hard-to-employ	Aid to families with dependent children
Long-term unemploy*	AFDC
Cash assistance	Food stamps
Cash benefit*	Temporary assistance for needy families
Public assistance	TANF
Social assistance	

Anm.: Se boks 2.1.

1. Ordet welfare skal optræde sammen med mindst 1 af de ord, der angives i parentes. Rækkefølgen af ordene er underordnet, men der må maksimalt være 5 ord mellem welfare og et af ordene i parentes. Fx opfylder ordskenserne 'welfare recipients' og 'recipients of welfare' begge søgekriteriet.

BOKS 2.4

Søgeord for kriterium D: Effektmåling

Benefit*	Impact*
Effect*	Outcome*
Eviden*	

Anm.: Se boks 2.1.

BOKS 2.5

Søgeord for kriterium E: Udfaldsmål

Employ*	Earnings
Job*	Income
Work*	Wage*
Self-sufficiency	Academic outcome*
Welfare dependency	Education*
Welfare use	

Anm.: Se boks 2.1.

BOKS 2.6

Søgekriterium F: Metode

Clinical trial*	Matching*
Comparison group	Microeconomic
Control function	Natural experiment*
Control group	Program evaluation
Controlled trial*	Quasi-experiment*
Difference-in-difference*	Random* assign*
Duration model*	Random effect*
Econometric	RCT*
Event history analysis	Regression discontinuity
Exclusion restriction*	Review*
Experiment	Selection*
Fixed effect	Statistical analysis
Frailty model*	Survey*
Heckman	Survival model*
Instrumental variable*	Timing of event*

Anm.: Se boks 2.1.

I første omgang krævede vi, at mindst et af de søgeord, der er angivet inden for hvert af søgekriterierne A-E, skulle indgå i en publikations resumé, for at den opfyldte kravene til at blive medtaget i vores bruttopopulation af relevante publikationer. Ved en søgning i EconLit opfyldte 245 publikationer søgekriterierne. Ved en samtidig søgning i Academic Search Premier, Business Source Elite, ERIC, PsycINFO og SocINDEX var der 797 videnskabelige publikationer, der opfyldte kriterierne. For at bringe antallet af publikationer ned på et mere håndterligt niveau, supplerede vi den sidste søgning med et krav om, at mindst et af søgeordene angivet under kriterium F også skulle findes i resuméet. Hermed bragte vi antallet af potentielt relevante publikationer ned fra 797 til 287. Efter en frasortering af dubletter (79), var det samlede resultat af den systematiske søgning i litteraturlidatabaserne en liste med 453 (245+287-79) potentielt relevante publikationer.

Vi har læst resuméerne til alle disse publikationer. Mange af publikationerne kunne vi med det samme sortere fra, fordi de handlede om emner, der ikke var relevante for litteraturoversigten. De publikationer, der vurderet ud fra resuméet kunne være relevante, har vi gennemgået mere detaljeret, og vi har for hver enkelt publikation vurderet, om den opfyldte de krav vedrørende indsatsstype, målgruppe mv., som vi har op-

stillet, for at en publikation kan indgå i vores litteraturoversigt. Kun 10 effektstudier opfyldte kravene. Vi havde dog allerede før den systematiske litteratursøgning kendskab til en række relevante effektstudier, og i litteratursøgningsprocessen fik vi kendskab til andre relevante studier. Alt i alt omfatter litteraturoversigten således 35 effektstudier. Disse studier undersøger effekten af virksomhedsrettede indsatser i følgende lande (antallet af studier fra hvert enkelt land er angivet i parentes): Danmark (9), Norge (4), Sverige (3), Tyskland (12), Belgien (1), Storbritannien (1) og USA (5).

I forbindelse med litteratursøgningen fandt vi også en række oversigtsartikler og metaanalyser⁴ vedrørende effekten af forskellige beskæftigelsesindsatser for udsatte ledige i USA. Vi fandt kun et enkelt litteraturstudie vedrørende effekten af indsatser for udsatte ledige i Europa. At vi især har fundet oversigtsartikler og metaanalyser, der ser på amerikanske effektstudier, skyldes formentlig, at det først er inden for de seneste 10 år, at der uden for USA er gennemført et større antal effektstudier af beskæftigelsesindsatser for udsatte ledige. Der er en længere tradition for at lave effektanalyser i USA end i Europa. Siden 1960'erne er der i USA lavet et betydeligt antal effektstudier, og kvaliteten af studierne er ofte høj, da mange af dem er gennemført ved hjælp af lodtrækningsforsøg. Når vi i næste kapitel beskriver resultaterne af effektstudierne vedrørende virksomhedsrettede indsatser, inddrager vi også de resultater, der findes i de forskellige oversigtsartikler og metaanalyser vedrørende virksomhedsrettede indsatser.

---

4. En metaanalyse er en statistisk sammenfatning af resultater fra tidligere effektstudier. Med en metaanalyse undersøger man med statistiske metoder, hvilke forhold der har betydning for, om en beskæftigelsesindsats er effektiv eller ej. Man ser fx på, om nogle indsatstyper er mere effektive end andre, og om effekten af en indsats afhænger af deltagersammensætningen og konjunktursituationen.

HVAD VISER DE UDVALGTE STUDIER?

Dette kapitel starter med en kort gennemgang af de 35 effektstudier, der er medtaget i litteraturoversigten. For hvert studie beskriver vi indholdet af de betragtede indsatser, målgrupperne for indsatserne og indsatsernes effekt (bilagstabel B.3.1 præsenterer studierne vigtigste karakteristika i oversigtsform). Efter beskrivelsen af de enkelte studier sammenholder vi studierne resultater og ser på, om vi kan udlede nogle generelle sammenhænge. Vi undersøger bl.a., om de virksomhedsrettede indsatser overordnet set har positive effekter, og om der er forskel på effekten af indsatser i den private sektor og den offentlige sektor. Sidst i kapitlet sammenligner vi vores konklusioner vedrørende effekten af forskellige virksomhedsrettede indsatser med konklusionerne fra tidligere litteraturstudier.

BESKRIVELSE AF DE ENKELTE STUDIER

Vi har valgt at gennemgå studierne land for land. Vi ser først på studier fra Danmark og derefter på udenlandske studier. Gennemgangen af de udenlandske studier foretages sådan, at studierne fra de lande, der ligner Danmark mest mht. arbejdsmarkedets indretning og indsatsen over for de ledige, beskrives først. Studierne fra Norge og Sverige beskrives såle-

des for studierne fra Tyskland, Belgien og Storbritannien, og studierne fra USA beskrives til sidst.

STUDIER FRA DANMARK

Skipper (2010) undersøger, hvilken effekt forskellige aktiveringstyper har for ikke-arbejdsmarkedsparate kontanthjælpsmodtagere. For kontanthjælpsmodtagere i den tidligere matchgruppe 4 finder studiet, at virksomhedspraktik ikke bidrager til at gøre deltagerne selvforsørgende.⁵ I aktiveringsperioden er der en signifikant fastholdelseeffekt, så deltagerne i virksomhedspraktik i mindre omfang er selvforsørgende end sammenlignelige kontanthjælpsmodtagere, der ikke deltager i virksomhedspraktik. 3 år efter aktiveringsperiodens start er andelen, der er selvforsørgende, stort set den samme for de to grupper. Da meget få ikke-arbejdsmarkedsparate kontanthjælpsmodtagere deltager i løntilskudsaktivering, belyser Skipper ikke effekten af denne aktiveringstype.

Analyserne i Graversen & Jensen (2010) tyder på, at effekten af løntilskudsaktivering i den private sektor er størst for kontanthjælpsmodtagere, der ikke er så ressourcestærke. Studiet finder, at effekten af at deltage i løntilskudsaktivering i den private sektor er insignifikant for de kontanthjælpsmodtagere, der deltager i denne aktiveringstype.⁶ Det skyldes, at det primært er ressourcestærke kontanthjælpsmodtagere, som deltager i privat løntilskudsaktivering, og de ressourcestærke kontanthjælpsmodtagere finder ofte arbejde, uanset hvilken beskæftigelsesindsats de modtager. Analyserne viser derimod, at løntilskudsaktivering i den private sektor har en meget gunstig effekt for de knap så ressourcestærke kontanthjælpsmodtagere, der har mindst sandsynlighed for at deltage i denne aktiveringstype. Konklusionen i studiet er, at privat løntilskudsaktivering har en gunstig beskæftigelseeffekt for mange kontanthjælpsmodtagere, men at det er de forkerte kontanthjælpsmodtagere, der udvælges til at deltage. Forfatterne peger på, at årsagen til, at relativt få ressource svage kontanthjælpsmodtagere deltager i løntilskudsaktivering i den private sektor, kan være, at arbejdsgiverne foretrækker den mest stabile og velkvalificerede arbejdskraft.

---

5. Den tidligere matchgruppe 4 svarer stort set til den nuværende matchgruppe 2 (Arbejdsmarkedstyrelsen, 2009).

6. Effekten af løntilskudsaktivering måles i dette studie i forhold til en situation, hvor kontanthjælpsmodtagerne deltager i en anden aktiveringstype, og ikke som normalt i forhold til en situation, hvor kontanthjælpsmodtagerne ikke deltager i aktivering.

Bolvig, Jensen & Rosholm (2003) analyserer effekten af aktiveringsindsatsen i Århus Kommune. Der skelnes i analyserne mellem beskæftigelsesaktivering, uddannelsesaktivering og anden aktivering. Beskæftigelsesaktivering omfatter aktivering, hvor de ledige beskæftiges i den private eller den offentlige sektor (evt. med løntilskud), og aktivering i kommunale beskæftigelsesprojekter. Studiet finder, at beskæftigelsesaktivering har en signifikant positiv effekt på afgang fra kontanthjælp til beskæftigelse. I et tidligere studie finder de samme forfattere separate effekter af beskæftigelsesaktivering (ekskl. beskæftigelsesprojekter) i hhv. den private og den offentlige sektor (Bolvig, Jensen & Rosholm, 2001). Begge aktiveringstyper har en betydelig fastholdelseeffekt i aktiveringsperioden, men efterfølgende er der en signifikant positiv effekt på afgang fra kontanthjælp til beskæftigelse.

Graversen (2004a, 2004b), der fokuserer på mandlige kontanthjælpsmodtagere, finder også, at beskæftigelsesaktivering i både den private sektor og den offentlige sektor (inkl. beskæftigelsesprojekter) har en gunstig effekt på afgang fra kontanthjælp til beskæftigelse. Effekten er dog væsentligt større, når aktiveringsforløbet foregår i den private sektor, end når aktiveringsforløbet foregår i den offentlige sektor.

Graversen & Weise (2001) viser, at kontanthjælpsmodtagere i beskæftigelsesaktivering får øget deres selvforsørgelsesgrad efter aktiveringsforløbet sammenlignet med situationen inden aktiveringsforløbet. Den største forbedring af selvforsørgelsesgraden sker for deltagere i løntilskudsaktivering i den private sektor, men også løntilskudsaktivering i den offentlige sektor og beskæftigelsesaktivering uden løntilskud på private og offentlige arbejdspladser (ekskl. beskæftigelsesprojekter) har en positiv effekt.

Clausen m.fl. (2009) undersøger, hvilken effekt forskellige aktiveringstyper har på, hvor lang tid der går, inden nyankomne flygtninge og indvandrere kommer i ordinær beskæftigelse. Analyserne viser, at løntilskudsaktivering i den private sektor har en positiv beskæftigelseeffekt. Der er ingen fastholdelseeffekt for denne aktiveringstype, og efter aktiveringsforløbet er der en stor positiv effekt på afgang fra ledighed til ordinær beskæftigelse (ledige inkluderer her alle, der ikke er i ordinær beskæftigelse, dvs. også hjemmegående, der ikke søger beskæftigelse). Der er også en positiv – om end lidt mindre – beskæftigelseeffekt af andre typer af beskæftigelsesaktivering i den private sektor, dvs. aktiveringsforløb, hvor der ikke gives løntilskud til arbejdsgiveren (de aktivere-

de vil typisk modtage kontanthjælp i stedet for løn). For beskæftigelsesaktivering i den offentlige sektor er der en signifikant fastholdelseeffekt i aktiveringsperioden. Efter aktiveringsperioden er der en positiv, men insignifikant effekt på afgangsraten til ordinær beskæftigelse. Målt over en 4-årig periode har beskæftigelsesaktivering i den offentlige sektor således ikke en signifikant effekt på den forventede varighed af ledighedsperioden, der starter den dag flygtningene og indvanderne ankommer til Danmark.

Heinesen, Husted & Rosholm (2011) ser på effekten af forskellige aktiveringstyper for flygtninge og indvandrere, der modtager kontanthjælp. Analyserne viser, at både løntilskudsaktivering og beskæftigelsesaktivering uden løntilskud øger afgangsen fra kontanthjælp til beskæftigelse. Løntilskudsaktivering har den største effekt. Målt over en 5-årig periode reducerer denne aktiveringstype varigheden af ledighedsperioderne med 10 måneder for kvinder og 15 måneder for mænd. Beskæftigelsesaktivering uden løntilskud reducerer varigheden af ledighedsperioderne med knap 4 måneder for kvinder og knap 5 måneder for mænd.

STUDIER FRA NORGE OG SVERIGE

Dahl (2003) undersøger effekten af beskæftigelsesaktivering for norske modtagere af kontanthjælp. Det er kommunerne, der er ansvarlige for indsatsen, men det fremgår ikke af studiet, om aktiveringsforløbene primært foregår i den private eller den offentlige sektor, og om nogle af aktiveringsforløbene foregår i beskæftigelsesprojekter. Arbejdstiden er typisk 30-37 timer om ugen, og varigheden af aktiveringsforløbene er normalt 9-12 uger. I aktiveringsperioden får deltagerne deres normale kontanthjælp, og ca. halvdelen af kommunerne giver et aktiveringstillæg. Der er betydelig variation i de arbejdsopgaver, som de aktiverede udfører. Det kan fx være parkarbejde, renovation, rengøring, papirarbejde og personlig service. Effektanalysen viser, at indsatsen ikke har en signifikant beskæftigelseeffekt.

Dahl & Lorentzen (2005) belyser også effekten af beskæftigelsesaktivering for norske kontanthjælpsmodtagere. Studiet giver ikke mange detaljer omkring indsatsen, men der er formentlig tale om en variant af beskæftigelsesaktivering, som et andet norsk studie (Lorentzen & Dahl, 2005) kalder kortvarig, midlertidig beskæftigelse. I modsætning til den type beskæftigelsesaktivering, som evalueres af Dahl (2003), er der her tale om en indsats, som også gives til ledige, der modtager arbejds-

løshedsdagpenge. Det er således ikke kommunerne, der er ansvarlige for indsatsen. Effektanalyserne viser, at der generelt set ikke er nogen effekt af indsatsen på deltagernes arbejdsindkomst (og der er derfor formentlig heller ingen væsentlig beskæftigelseseffekt). Der er dog en positiv effekt på arbejdsindkomsten for kontanthjælpsmodtagere, som har en middels stor sandsynlighed for at deltage i indsatsen. For kontanthjælpsmodtagere, der har en lille eller en stor sandsynlighed for at deltage, er effekten negativ eller insignifikant.

Endnu et norsk studie af Lorentzen & Dahl (2005) undersøger effekten af forskellige aktiveringsforløb for kontanthjælpsmodtagere. Der er tale om aktiveringsforløb, som også tilbydes til modtagere af arbejdsløshedsdagpenge. Der ses på effekten af fire forskellige aktiveringstyper (løntilskudsaktivering, kortvarig midlertidig beskæftigelse, arbejdspraktik og opkvalificering/uddannelsesaktivering) og på forskellige kombinationer af disse aktiveringstyper. Studiet indeholder meget få detaljer omkring indholdet af de forskellige indsatser. De statistiske analyser viser, at løntilskudsaktivering har en positiv beskæftigelseseffekt både som enkeltstående aktiveringsforløb og i kombination med arbejdspraktik og opkvalificering. Arbejdspraktik har også en positiv effekt, men effekten er lidt mindre end for løntilskudsaktivering. Et kombinationsforløb bestående af arbejdspraktik efterfulgt af opkvalificering har dog ingen signifikant effekt. Kortvarig midlertidig beskæftigelse har ikke en signifikant beskæftigelseseffekt – hverken som enkeltstående aktiveringsforløb eller i kombination med opkvalificering.

I Kvinge & Djuve (2006) ses der på effekten af løntilskudsaktivering og arbejdspraktik for ledige indvandrere, som er indvandret til Norge fra ikke-vestlige lande. Løntilskudsaktivering kan have en varighed på op til 12 måneder, mens arbejdspraktik kan have en varighed på op til 6 måneder (10 måneder i særlige tilfælde). Deltagerne i arbejdspraktik skal regnes som ekstraordinær arbejdskraft, og intentionen er, at de ikke må fortrænge andre arbejdstagere. Der udbetales ikke en normal løn til deltagere i arbejdspraktik, som det er tilfældet for deltagere i løntilskudsaktivering. Under arbejdspraktikken har deltagere tilknyttet en støtteperson på arbejdspladsen. Effektanalyserne viser, at løntilskudsaktivering generelt har en stor og signifikant positiv beskæftigelseseffekt. Beskæftigelsesandelen er ca. 25 procentpoint højere blandt ledige, der har deltaget i løntilskudsaktivering, end blandt ledige, der ikke har deltaget i løntilskudsaktivering. Arbejdspraktik har en væsentligt mindre effekt end løn-

tilskudsaktivering. Effekten er signifikant positiv for enkelte grupper af ledige indvandrere, men for de fleste indvandrere er der ingen signifikant effekt.

Fredriksson & Johansson (2008) estimerer effekten af løntilskudsaktivering i Sverige for ledige, der har været arbejdsløse i mere end 1 år. De finder, at de ledige kommer væsentligt hurtigere i beskæftigelse, hvis de deltager i løntilskudsaktivering, end hvis de ikke deltager i denne aktiveringstype. De ledige kan i analyserne følges i knap 5 år. I løbet af denne periode reducerer løntilskudsaktivering varigheden af ledighedsperioderne med ca. 8 måneder eller omkring 14 pct.

Et andet svensk studie (Forslund, Johansson & Lindqvist, 2004) bestemmer effekten af løntilskudsaktivering for langtidsledige med to forskellige metoder (data er de samme, som anvendes af Fredriksson & Johansson, 2008). Den ene metode (matching) er identisk med den metode, der anvendes i Fredriksson & Johansson (2008), og resultaterne er derfor nøjagtigt de samme. Den anden metode (en instrumentvariabelmetode) giver lidt anderledes resultater, men viser også, at der er en positiv beskæftigelseseffekt af løntilskudsaktiveringen.

Åslund & Johansson (2011) ser på effekten af en særlig beskæftigelsesindsats målrettet ledige flygtninge og indvandrere, der blev afprøvet i 20 svenske kommuner i perioden 2003-2006. Den særlige indsats kan gives til ledige flygtninge og indvandrere, der er langtidsledige eller har risiko for at blive det, samt ledige flygtninge, der har gennemgået et introduktionsprogram for flygtninge. Indsatsen går ud på, at udvalgte sagsbehandlere, der tager sig af væsentligt færre ledige end normalt, finder arbejdspladser, som er villige til at ansætte ledige i målgruppen i en midlertidig periode på 6 måneder, og som samtidig forventer, at der vil være beskæftigelse til de ledige efter den subsidierede ansættelsesperiode. Sagsbehandlerne hjælper også med at iværksætte evt. støtteforanstaltninger, og de er i dialog med arbejdsgiverne om, hvorvidt det er nødvendigt at tilpasse arbejdsopgaverne til den lediges kvalifikationer. Efter støtteperioden på 6 måneder følger sagsbehandlerne op på aktiveringsforløbet, og de arbejder for, at de ledige fastholder beskæftigelsen på de involverede arbejdspladser. Omkring 70 pct. af deltagerne i indsatsen modtager arbejdsløshedsdagpenge. Resten er typisk forsørget af kontanthjælp. De statistiske analyser viser, at flere flygtninge og indvandrere kommer i ordinær beskæftigelse i de kommuner, der tilbyder den særlige indsats, end

i de kommuner, der ikke tilbyder indsatsen. Det indikerer, at indsatsen har en positiv beskæftigelsesindsats.

STUDIER FRA TYSKLAND

Jaenichen & Stephan (2011) belyser effekten af løntilskudsaktivering målrettet ledige, der i særlig grad har svært ved at finde beskæftigelse, som fx langtidsledige og ledige med helbredsproblemer. Løntilskudsperioden kan have en varighed på op til 12 måneder. Når perioden med løntilskud er slut, er arbejdsgiverne forpligtet til at beskæftige de aktiverede uden løntilskud i en periode, hvis varighed normalt svarer til varigheden af løntilskudsperioden. Er løntilskudsperioden fx 6 måneder, er arbejdsgiveren forpligtet til at beskæftige den ledige, der har været i løntilskudsaktivering, i yderligere 6 måneder uden tilskud. Den garanterede beskæftigelsesperiode efter løntilskudsperioden opfattes i analyserne som en del af aktiveringsforløbet. I løntilskudsperioden og i den efterfølgende garanterede beskæftigelsesperiode er der en vis fastlåsningseffekt. Efterfølgende er der imidlertid en betydelig positiv beskæftigelseeffekt. 36 måneder efter starten på aktiveringsforløbet med løntilskud er andelen, der er i ordinær beskæftigelse, således 25-42 procentpoint højere blandt de aktiverede med løntilskud end blandt sammenlignelige ledige, der ikke deltog i løntilskudsaktivering.

Bernhard, Gartner & Stephan (2008) undersøger også effekten af løntilskudsaktivering. De ser på effekten for modtagere af kontanthjælp (indkomstafhængig arbejdsløshedsunderstøttelse) efter 2005, hvor reglerne for modtagelse af arbejdsløshedsdagpenge og kontanthjælp blev ændret væsentligt. Da dataperioden (2005-2006) er relativt kort, og de ledige kun kan følges i op til 20 måneder, efter de påbegyndte et aktiveringsforløb med løntilskud, afgrænser forfatterne analysen til at belyse effekten af aktiveringsforløb med en varighed på op til 6 måneder. Ligesom i analysen af Jaenichen & Stephan (2011) er der en fastlåsningseffekt i løntilskudsperioden og i den efterfølgende garanterede beskæftigelsesperiode. Herefter er der stor positiv beskæftigelseeffekt. 20 måneder efter starten på løntilskudsperioden er andelen, som er i ordinær beskæftigelse, 30-45 procentpoint højere blandt deltagerne i løntilskudsaktivering end blandt ledige, der ikke deltog i løntilskudsaktivering.

Hujer, Caliendo & Thomsen (2004) ser på effekten af løntilskudsaktivering, hvor de ledige er ansat med løntilskud i job, som ikke ville være oprettet uden tilskuddet. Løntilskudsjobbene skal have en vær-

di for samfundet, men der kan ikke gives løntilskud til aktiviteter, der primært har et kommercielt sigte. Der er således især tale om løntilskudsjob i den offentlige sektor og i almennyttige organisationer. Løntilskudsperioden er normalt på 12 måneder, og arbejdsgiverne er ikke forpligtet til at forlænge ansættelsesforholdet efter tilskudsperioden. I artiklen vises separate effektmål for forskellige grupper af ledige, herunder langtidsledige, der har været ledige i mere end 1 år. For denne gruppe af ledige ser det ud som om, at løntilskudsaktiveringen forlænger varigheden af ledighedsperioderne. Under aktiveringsforløbet er der en betydelig fastholdelseeffekt, og efter aktiveringsforløbet er der en signifikant negativ eller insignifikant beskæftigelseeffekt.

To nyere studier belyser effekten af den samme type af løntilskudsaktivering, som Hujer, Caliendo & Thomsen (2004) ser på. Det ene studie, som er udført af de samme forfattere (Caliendo, Hujer & Thomsen, 2008), har den fordel i forhold til studiet fra 2004, at de anvendte beskæftigelsesoplysninger er bedre, og at de ledige kan følges over en lidt længere periode. Knap 3 år efter starten på løntilskudsperioden er der lidt flere i ordinær beskæftigelse blandt langtidsledige, der har deltaget i løntilskudsaktivering, end blandt langtidsledige, der ikke har deltaget i en sådan indsats (det er dog ikke tilfældet for langtidsledige mænd i det tidligere Østtyskland). Det er ikke analyseret, om den positive beskæftigelseeffekt efter løntilskudsperioden opvejer den negative fastholdelseeffekt under løntilskudsperioden. Der er også lavet en effektanalyse for ledige, som ifølge sagsbehandlerne har helbredsproblemer. For denne gruppe af ledige findes der ingen signifikant beskæftigelseeffekt. Det andet studie (Hujer & Thomsen, 2010) undersøger, hvordan effekten af løntilskudsaktiveringen afhænger af, hvor længe de ledige har været arbejdsløse, før de deltager i indsatsen. For ledige, der deltager i løntilskudsaktivering efter mere end 1 år som ledige, er effekten generelt insignifikant 30 måneder efter starten af indsatsen. Resultaterne er dog ikke helt entydige. For enkelte grupper er effekten signifikant negativ, og for andre er den signifikant positiv.

Lechner m.fl. (2001) ser på effekten af en beskæftigelsesindsats i delstaten Rheinland-Pfalz, hvor der gives et tilskud til vikarbureauer for at ansætte udsatte ledige (ledige, der i særlig grad har svært ved at finde beskæftigelse). Vikarbureauerne modtager et tilskud, hvis mindst en fjerdedel af deres tilknyttede vikarer er personer, som umiddelbart før ansættelsen hos vikarbureauet var kategoriseret som udsatte ledige. Indsat-

sen adskiller sig fra traditionel løntilskudsaktivering ved, at de ledige ikke arbejder på den arbejdsplads, der modtager tilskuddet, men på de skiftende arbejdspladser, som vikarbureauet sender dem ud til. Målet med indsatsen er, at de udsatte ledige finder ordinær beskæftigelse, når den subsidierede ansættelse hos vikarbureauet ophører. Det kan fx være på de virksomheder, som de ledige har været sendt ud til i forbindelse med vikaransættelsen. Effektanalysen viser, at der tilsyneladende var en gunstig effekt af indsatsen. De ledige, der er blevet ansat af et vikarbureau med et løntilskud, er i større omfang i ordinær beskæftigelse efter vikaransættelsen end ledige, der ikke har modtaget en sådan indsats. De første 4 måneder efter indsatsen er der således ca. 13 procentpoint flere i ordinær beskæftigelse blandt de ledige med en vikaransættelse end blandt tilsvarende ledige uden en vikaransættelse.

En af de mest anvendte aktiveringstyper for modtagere af kontanthjælp i Tyskland fra 2005 og frem er beskæftigelsesaktivering i såkaldte "1-euro-job". Det er midlertidige deltidsjob, der primært er placeret i den offentlige sektor og i almennyttige organisationer. Jobbene skal have en værdi for samfundet, men de må ikke erstatte eller konkurrere med ordinære job. Kontanthjælpsmodtagere, der aktiveres i 1-euro-job får ingen egentlig løn, men de modtager deres kontanthjælp plus 1-2 euro per arbejdstime. Arbejdstiden i de midlertidige job er normalt 20-30 timer om ugen, og varigheden er typisk op til 6 måneder. En række studier har undersøgt effekten af 1-euro-jobforløb med lidt forskellige data og observationsperioder. Studierne finder alle, at indsatsen har en begrænset beskæftigelseseffekt. Effekten ser dog ud til at afhænge af, hvor lang tid man følger kontanthjælpsmodtagerne efter aktiveringsperioden, og hvilken gruppe af kontanthjælpsmodtagere man betragter.

Thomsen & Walter (2010) laver separate effektanalyser for indfødte tyskere og for indvandrere, der aktiveres i 1-euro-job. De finder, at beskæftigelseseffekten er signifikant negativ (for indfødte tyske mænd) eller insignifikant (for kvinder og mandlige indvandrere) 1 år efter starten af aktiveringsperioden.

Huber m.fl. (2011) følger også aktiverede i 1-euro-job omkring 1 års tid efter starten af aktiveringsforløbet. Det varierer fra person til person, hvor længe han/hun kan følges efter starten af aktiveringsforløbet (fra 7 til 17 måneder), men gennemsnitligt kan en person følges omkring 1 år. Studiet finder, at der ikke er en statistisk signifikant effekt af 1-euro-jobforløbene.

Hohmeyer & Wolff (2012) følger aktiverede kontanthjælpsmodtagere i 1-euro-job i 20 måneder efter starten af aktiveringsperioden. De finder, at indsatsen har en signifikant positiv beskæftigelseseffekt for kvinder, men en insignifikant effekt for mænd. Selv om effekten er signifikant for kvinder, er den dog ret lille. Kun 1-3 procentpoint flere er i beskæftigelse 20 måneder efter starten af indsatsen blandt aktiverede kontanthjælpsmodtagere i 1-euro-jobforløb end blandt kontanthjælpsmodtagere, der ikke aktiveres i 1-euro-jobforløb. Studiet finder også, at effekten er lidt større for kontanthjælpsmodtagere, der har været ledige i lang tid, end kontanthjælpsmodtagere, der har været ledige i kort tid.

I Hohmeyer (2012) følges aktiverede i 1-euro-job i 28 måneder efter starten af aktiveringsperioden. Hohmeyer finder, at der er en signifikant positiv effekt 28 måneder efter starten af aktiveringsforløbet for kontanthjælpsmodtagere bosat i det tidligere Vesttyskland (1-3 procentpoint flere i beskæftigelse som følge af indsatsen), hvorimod effekten er insignifikant for kontanthjælpsmodtagere bosat i det tidligere Østtyskland. Den kumulerede beskæftigelseseffekt fra starten af aktiveringsforløbet og 28 måneder frem i tiden er signifikant positiv for kvinder i det tidligere Vesttyskland (0,3 måneders ekstra beskæftigelse som følge af indsatsen), signifikant negativ for mænd i det tidligere Østtyskland (0,1 måneders mindre beskæftigelse som følge af indsatsen) og insignifikant for mænd i det tidligere Vesttyskland og kvinder i det tidligere Østtyskland.

Hohmeyer & Wolff (2010) sammenligner effekten af 1-euro-jobforløb og to forskellige typer af løntilskudsaktivering, hvor kontanthjælpsmodtagerne modtager løn i stedet for kontanthjælp. De to løntilskudsaktiveringstyper adskiller sig fra hinanden ved, at den ene type tillader kommercielle aktiviteter, mens den anden type ikke tillader sådanne aktiviteter. Den førstnævnte type af løntilskudsaktivering kan derfor både foregå i den private og den offentlige sektor, mens den anden type af løntilskudsaktivering primært foregår i den offentlige sektor og i almennyttige organisationer. Effekten af de to løntilskudsaktiveringstyper er generelt større end effekten af 1-euro-jobforløb, og der er en tendens til, at effekten af løntilskudsaktivering, der tillader kommercielle aktiviteter, har en større effekt end løntilskudsaktivering, der ikke tillader kommercielle aktiviteter. Overordnet set har alle tre aktiveringstyper en positiv beskæftigelseseffekt 3 år efter starten på aktiveringsforløbene. Der er dog en lille signifikant negativ effekt af 1-euro-jobforløb for mænd i det tidli-

gere Østtyskland. For kvinder i det tidligere Vesttyskland er der en insignifikant effekt af løntilskudsaktivering, der tillader kommercielle aktiviteter, og effekten af løntilskudsaktivering, der ikke tillader kommercielle aktiviteter, er insignifikant for mænd.

Reinowski & Schultz (2006) undersøger effekten af en indsats for modtagere af kontanthjælp i delstaten Sachsen, der kombinerer uddannelsesaktivering og beskæftigelsesaktivering på en privat virksomhed. Varigheden af den subsidierede ansættelse er 1 år. Effektanalysen viser, at der er en insignifikant effekt af kombinationsforløbet.⁷

STUDIER FRA BELGIEN OG STORBRITANNIEN

Cockx & Ridder (2001) analyserer effekten af løntilskudsaktivering for kontanthjælpsmodtagere i Belgien. Aktiveringsforløbene foregår primært i kommunale institutioner, der yder forskellige former for service til borgerne. Ved at deltage i aktiveringsforløbene i en nærmere afgrænset periode (der bl.a. er aldersafhængig) opnår kontanthjælpsmodtagerne ret til at modtage arbejdsløshedsdagpenge. Med hensyn til opnåelse af ret til arbejdsløshedsdagpenge sondres der således ikke mellem ordinær beskæftigelse og beskæftigelse med løntilskud. Ligesom i Danmark er arbejdsløshedsdagpengeniveauet i Belgien generelt højere end kontanthjælpsniveauet. Stigningen i ydelsesniveauet giver ifølge forfatterne et reduceret incitament til at blive selvforsørgende under og efter aktiveringsforløbet. Studiet finder, at indsatsen ikke har en signifikant effekt på afgang fra kontanthjælp.

Bivand m.fl. (2006) evaluerer effekten af en særlig beskæftigelsesindsats, der blev gennemført i 20 pilotområder i Storbritannien. Indsatsen består af løntilskudsaktivering i 50 uger. Løntilskudsjobbet kan foregå i den private sektor, i den offentlige sektor eller i en almennyttig organisation. Det fremgår ikke af evalueringen, hvor stor en andel af aktiveringsforløbene, der er placeret i de forskellige sektorer. Deltagerne modtager en løn, der som et minimum svarer til minimumslønnen. I hele indsatsperioden kan deltagerne efter behov få rådgivning og vejledning af en støtteperson fra den jobformidler, der har arrangeret løntilskudsjobbet. På arbejdspladsen får deltagerne endvidere tilknyttet en ”buddy”

---

7. Dette studie har det metodemæssige problem, at de data, der anvendes vedrørende ledige, som ikke deltager i indsatsen (dvs. gruppen af ledige, der anvendes til at estimere, hvordan det ville gå deltagerne, hvis de ikke deltog i indsatsen), ikke er fra samme periode som de data, der benyttes for deltagerne. Forfatterne argumenterer dog for, at det er mindre problem, da den økonomiske situation er relativt stabil i den betragtede periode.

(oversat til dansk betyder det kammerat eller ven). Det er en af de ordinært ansatte på arbejdspladsen, der skal hjælpe den ledige med at falde til på arbejdspladsen. Effekten af indsatsen måles i forhold til den ordinære indsats, der kan indeholde forskellige andre former for aktivering. Effektmålingen viser, at der er en beskedent positiv effekt af indsatsen, som dog ikke er statistisk signifikant. Omkring et halvt år efter afslutningen af indsatsen er godt 3 procentpoint flere i beskæftigelse blandt deltagerne i den særligt tilrettelagte løntilskudsaktivering end blandt ledige, der ikke deltager i denne aktiveringstype.

STUDIER FRA USA

Nudelman (2000) ser på effekten af løntilskudsaktivering kombineret med hjælp til jobsøgning for kvindelige kontanthjælpsmodtagere. Løntilskudsjobbene er ofte placeret i den private sektor, og varigheden af løntilskuddet er op til 6 måneder (jf. Orr m.fl., 1996). Det er dog intentionen, at de midlertidige beskæftigelsesforløb skal fortsætte efter løntilskudsperioden. Indsatsen evalueres ved hjælp af et lodtrækningsforsøg, der involverer byer i 16 amerikanske stater. Effektanalysen viser, at indsatsen øger deltagerens erhvervsindkomst og mindsker deres afhængighed af kontanthjælp. Deltagerne i løntilskudsaktivering har således en større erhvervsindkomst end kontrolgruppen (dvs. de kontanthjælpsmodtagere, der ikke modtager en indsats) efter starten af indsatsen, og de modtager i mindre omfang offentlig forsørgelse. Forfatteren gør opmærksom på, at det som følge af forsøgsdesignet primært er de mest ressourcestærke kontanthjælpsmodtagere, der udvælges til at deltage i løntilskudsaktivering. Det er således ikke sikkert, at effekten af denne aktiveringstype vil være den samme for mindre ressourcestærke kontanthjælpsmodtagere. Forsøget viser også, at løntilskudsaktivering har en større effekt end uddannelsesaktivering. Effekten af uddannelsesaktivering har således en insignifikant effekt på deltagerens erhvervsindkomst.

Jacobs & Bloom (2011) evaluerer med udgangspunkt i et lodtrækningsforsøg effekten af en beskæftigelsesindsats for kontanthjælpsmodtagere i Philadelphia. Deltagerne i indsatsen placeres i løntilskudsjob, hvor de modtager en løn svarende til minimumslønnen. Løntilskudsjobbene, der primært er placeret i den offentlige sektor og i almennyttige organisationer, har en varighed på op til 6 måneder. For at hjælpe deltagerne med at finde sig til rette på arbejdspladsen får de tilknyttet en mentor, som er valgt blandt de andre ansatte på arbejdspladsen. Arbejdstiden

er 25 timer om ugen. Deltagerne i indsatsen skal herudover deltage i 10 timers uddannelsesaktiviteter hver uge. Endelig får deltagerne hjælp til jobsøgning og hjælp til at fastholde de job, som de evt. måtte finde. Undersøgelsen viser, at indsatsen har en positiv beskæftigelseseffekt på kort sigt. Det første år efter indsatsens start er flere i ordinær beskæftigelse i indsatsgruppen, der modtager indsatsen, end i kontrolgruppen, der ikke modtager indsatsen. Et par år efter indsatsens start er der imidlertid en større andel, der er i beskæftigelse i kontrolgruppen end i indsatsgruppen. Målt over en 4-årig periode er der ingen signifikant effekt af indsatsen på beskæftigelsesomfanget.

I et andet lodtrækningsforsøg, der blev gennemført i staten Vermont, evalueres effekten af en særlig beskæftigelsesindsats, hvor enlige forsørgere på kontanthjælp udsættes for et krav om, at de skal arbejde efter 30 måneder på kontanthjælp. Hvis kontanthjælpsmodtagerne ikke finder et ordinært job, skal de arbejde i et offentligt løntilskudsjob, hvor de modtager mindstelønnen. To måneder før 30-måneders grænsen skal kontanthjælpsmodtagerne deltage i forskellige jobsøgningsaktiviteter. Indsatsen inkluderer også en række beskedne økonomiske incitamerter, der har til formål at gøre det økonomisk mere fordelagtigt at være i beskæftigelse. Scrivener m.fl. (2002) finder, at indsatsen har en positiv beskæftigelseseffekt. Effekten skyldes dog ikke, at kontanthjælpsmodtagerne deltager i løntilskudsaktivering. Kun et beskedent antal personer i indsatsgruppen deltager i løntilskudsaktivering, da de fleste finder et ordinært job inden 30-måneders grænsen. Især omkring det tidspunkt, hvor der stilles krav om jobsøgning og deltagelse i aktivering, finder mange ordinær beskæftigelse. Det tyder på, at det især er udsigten til at skulle deltage i aktivering og/eller jobsøgningsaktiviteterne, der har en effekt. De økonomiske incitamerter har en begrænset effekt isoleret set. Studiet viser således, at kontanthjælpsmodtagere, der får en indsats, som kun indeholder de økonomiske incitamerter og ikke stiller krav om arbejde efter 30 måneders kontanthjælp, finder beskæftigelse i samme omfang som kontrolgruppen, der ikke får nogen indsats. Studiet belyser også effekten af at give den særlige indsats til kontanthjælpsmodtagere med børn, der bor sammen med en ægtefælle eller partner. Indsatsen er dog lidt anderledes for denne gruppe, idet der stilles krav om, at de finder beskæftigelse efter 15 måneder på kontanthjælp (og ikke efter 30 måneder, som det er tilfældet for de enlige forsørgere). Analyserne viser, at denne indsats ikke har en signifikant beskæftigelseseffekt.

Bloom, Miller & Azurdia (2007) beskriver effekterne af et lodtrækningsforsøg i New York, hvor kontanthjælpsmodtagere med helbredsproblemer, der var af en sådan karakter, at de ikke kunne deltage i normale aktiveringstilbud, fik en særlig indsats. Indsatsen bestod især af ulønnet beskæftigelsesaktivering. Kontanthjælpsmodtagerne i indsatsgruppen skulle arbejde 20-25 timer om ugen i op til 6 måneder for fortsat at være berettiget til deres kontanthjælp. De deltog desuden i forskellige opkvalificerende kurser, og fik hjælp til jobsøgning. Kontanthjælpsmodtagere i forsøgets kontrolgruppe var fritaget fra at deltage i aktivering, med mindre deres helbredsmæssige status blev forbedret så meget, at de kunne deltage i normale aktiveringstilbud. Effektanalysen viser, at den særlige indsats har en positiv beskæftigelseeffekt. Inden for en 2-årig periode efter indsatsens start har 34 pct. i indsatsgruppen lønnet beskæftigelse i en kortere eller længere periode. For kontrolgruppen er andelen kun 27 pct.⁸ Mange af beskæftigelsesforløbene er dog kortvarige, hvilket hænger sammen med, at indsatsens målgruppe har betydelige helbredsproblemer.

Jacobs (2012) undersøger effekten af en særlig indsats for tidligere indsatte uden job, der for nyligt er blevet løsladt fra fængslet. Indsatsen består i, at de tidligere indsatte får midlertidig beskæftigelse i løntilskudsjob og modtager en løn svarende til mindstelønnen. Arbejdstiden er 30-40 timer om ugen, og varigheden af ansættelsen i løntilskudsjobbet er i gennemsnit 4 måneder. Ud over det midlertidige løntilskudsjob får deltagerne også hjælp til jobsøgning. Indsatsen foregår i fire forskellige byer. I de tre af byerne (Chicago, Detroit og St. Paul) har indsatsen karakter af beskæftigelsesprojekter, idet deltagerne bliver placeret på relativt få aktiveringssteder. Her skal deltagerne arbejde på affaldsbehandlingsvirksomheder eller hos en almennyttig organisation, der har forskellige produktionsværksteder og butikker. I den fjerde by (Milwaukee) foregår indsatsen på mange forskellige aktiveringssteder. Der er især tale om beskæftigelse hos små private virksomheder eller hos almennyttige organisationer. Indsatsen i Milwaukee er således ifølge vores kriterier mere virksomhedsrettet end den indsats, der foregår i de tre andre byer. Effekten af den særlige indsats bestemmes ved hjælp af et lodtrækningsforsøg, hvor kontrolgruppen ikke tilbydes løntilskudsaktivering, men kun får hjælp til jobsøgning. Analyserne viser, at det i alle fire byer gælder, at løn-

---

8. Beskæftigelsesandelene gælder den del af forsøgsgruppen, der er enlige forældre, men der er også en positiv effekt af indsatsen for kontanthjælpsmodtagere uden børn.

tilskudsjobbet ikke får flere i ordinær beskæftigelse. I løntilskudsperioden er andelen, der er i ordinær beskæftigelse, højere blandt de tidligere indsatte i kontrolgruppen end blandt de tidligere indsatte i deltagergruppen. Der er altså en betydelig fastlåsningseffekt i indsatsperioden. Efter indsatsperioden er andelen, der er i ordinær beskæftigelse, stort set ens i de to grupper. Indsatsen ser i øvrigt ikke ud til at have en væsentlig større effekt i Milwaukee, hvor den er mest virksomhedsrettet, end indsatsen i de tre øvrige byer.

OVERORDNEDE RESULTATER

Bilagstabel B3.1. viser for hver enkelt af de betragtede virksomhedsrettede indsatser i de 35 inkluderede effektstudier, om indsatsen har en signifikant positiv, signifikant negativ eller insignifikant effekt.⁹ Da nogle af studierne estimerer effekter for forskellige typer af virksomhedsrettede indsatser, indeholder tabellen information om 54 separate effektestimater. Selv om det formelt set ikke er helt korrekt, vil vi i det følgende af fremstillingsmæssige årsager behandle de 54 effektestimater som estimater af effekten af 54 forskellige indsatser. At der ikke er 54 forskellige indsatser, hænger sammen med, at nogle af studierne ser på effekterne af de samme indsatstyper. Der er fx en del tyske studier, der ser på effekten af de såkaldte 1-euro-jobforløb, og flere af de danske studier ser på effekten af beskæftigelsesaktivering i henholdsvis den privat og den offentlige sektor.

Figur 3.1 viser, hvor mange effektestimater, der er positive, negative og insignifikante. Overordnet set har de fleste virksomhedsrettede indsatser en positiv effekt. Ud af de 54 effektestimater er 37 (69 pct.) positive. Kun 2 (4 pct.) er negative, og 15 (28 pct.) er insignifikante. De danske studier finder positive effekter i større omfang end de udenlandske. Knap 90 pct. (16 ud af 18) af de indsatser, der er evalueret i de danske studier, har en positiv effekt, mens andelen kun er knap 60 pct. (21 ud af 36) i de udenlandske studier.

Ud over at finde ud af, om de virksomhedsrettede indsatser generelt set har gunstige effekter, er det også interessant at belyse, hvorvidt bestemte karakteristika ved indsatserne har betydning for, om effekten er positiv, negativ eller insignifikant. I mange af studierne er indsatserne imidlertid ikke detaljeret beskrevet, og det er derfor vanskeligt at under-

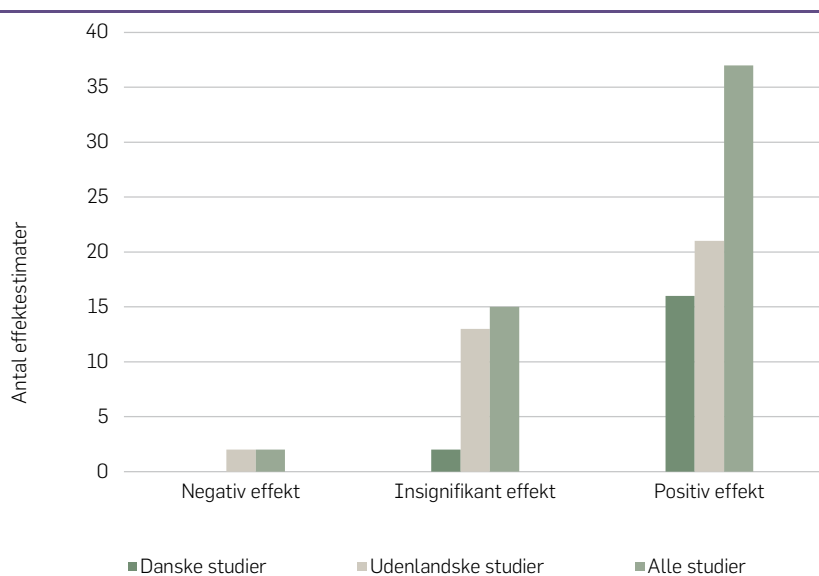
---

9. Bilag 2 beskriver, hvordan vi afgør, om en effekt er positiv, negativ eller insignifikant.

søge, hvilke karakteristika der har betydning for effekternes retning og størrelse. For over halvdelen af de betragtede indsatser er det dog oplyst, at indsatserne primært eller udelukkende foregår i den private eller i den offentlige sektor.

FIGUR 3.1

Estimater af effekten af virksomhedsrettede indsatser, fordelt efter positive, negative og insignifikante effekter, særskilt for danske, udenlandske og alle studier. Antal.

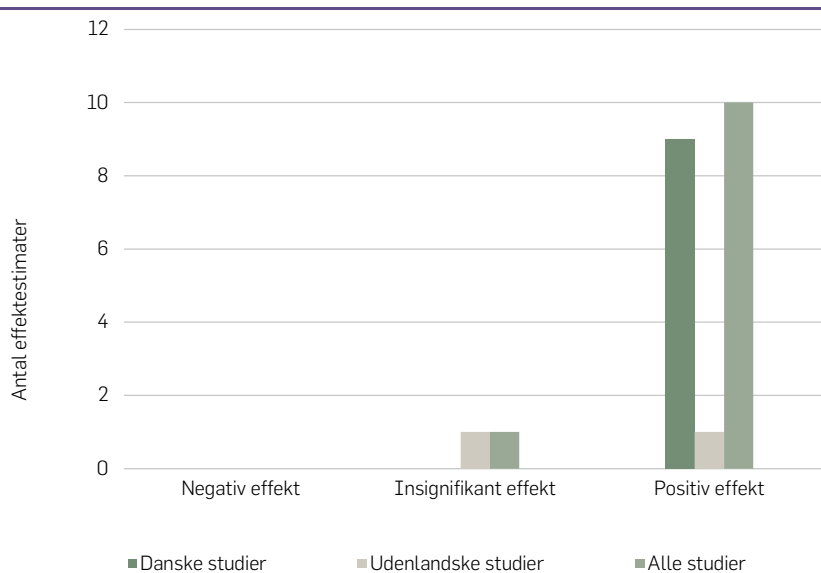
Anm.: Optællingen af antal effektestimater, der er henholdsvis positive, negative og insignifikante, er baseret på bilagstabel B3.1. Positive effektestimater inkluderer estimater, der er signifikant positive eller overvejende signifikant positive (hvis der i et studie er flere effektestimater for en given indsats, og et flertal af disse estimater er signifikant positive, har vi valgt at kategorisere effekten af indsatsen som værende overvejende signifikant positiv). Negative (insignifikante) effektestimater inkluderer på tilsvarende vis estimater, der er signifikant negative (insignifikante) eller overvejende signifikant negative (insignifikante). Der er i alt 54 effektestimater for forskellige virksomhedsrettede indsatser i de 35 inkluderede studier.

Figur 3.2 og figur 3.3 viser, hvor mange effektestimater der er positive, negative og insignifikante, når vi ser på indsatser, der foregår i henholdsvis den private sektor og den offentlige sektor. Indsatser i den private sektor har positive effekter i større omfang end indsatser i den offentlige sektor. Over 90 pct. (10 ud af 11) af effektestimaterne for indsatser i den private sektor har således positive effekter, mens andelen er godt 60 pct. (12 ud af 19) for indsatser i den offentlige sektor. Det bør dog bemærkes,

at denne forskel primært skyldes de danske studier, der udgør den overvejende del af de studier, der studerer indsatser i den private sektor. De danske studier finder alle, at virksomhedsrettede indsatser i den private sektor har en positiv effekt. Kun to udenlandske studier belyser effekten af indsatser i den private sektor. Det ene af disse studier finder, at effekten af indsatsen i den private sektor er positiv, og det andet finder, at effekten er insignifikant.

FIGUR 3.2

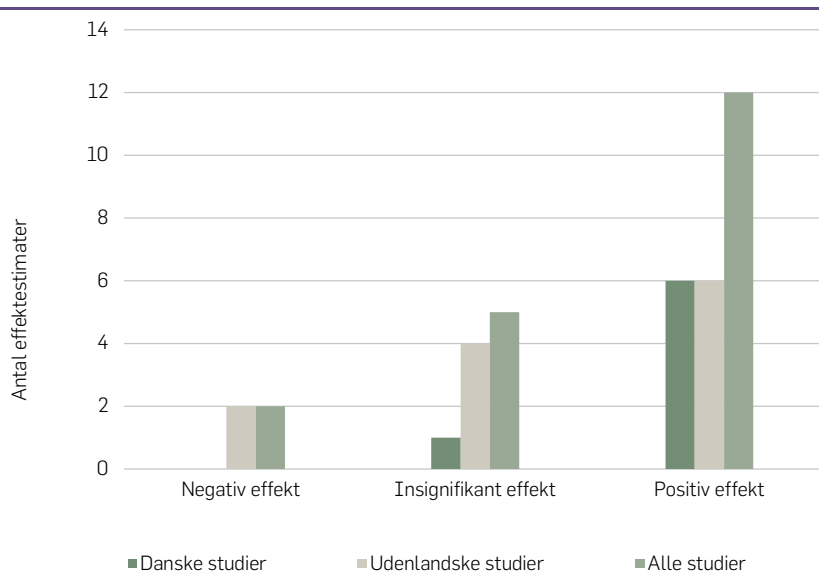
Estimer af effekten af virksomhedsrettede indsatser i den private sektor, fordelt efter positive, negative og insignifikante effekter, særskilt for danske, udenlandske og alle studier. Antal.

Anm.: Optællingen af antal effektestimater, der er henholdsvis positive, negative og insignifikante, er baseret på bilagstabel B3.1. Positive effektestimater inkluderer estimater, der er signifikant positive eller overvejende signifikant positive (hvis der i et studie er flere effektestimater for en given indsats, og et flertal af disse estimater er signifikant positive, har vi valgt at kategorisere effekten af indsatsen som værende overvejende signifikant positiv). Negative (insignifikante) effektestimater inkluderer på tilsvarende vis estimater, der er signifikant negative (insignifikante) eller overvejende signifikant negative (insignifikante). Vi har medtaget effektestimater fra følgende studier (jf. nummereringen af studierne i bilagstabel B3.1): 1, 3(2), 4, 5, 6, 7(2), 8, 27 og 33. Tallene i parentes efter et studienummer angiver det antal effektestimater, der er medtaget fra det enkelte studie, hvis der er medtaget mere end et effekt-estimat.

FIGUR 3.3

Estimer af effekten af virksomhedsrettede indsatser i den offentlige sektor, fordelt efter positive, negative og insignifikante effekter, særskilt for danske, udenlandske og alle studier. Antal.

Anm.: Optællingen af antal effektestimater, der er henholdsvis positive, negative og insignifikante, er baseret på bilagstabel B3.1. Positive effektestimater inkluderer estimater, der er signifikant positive eller overvejende signifikant positive (hvis der i et studie er flere effektestimater for en given indsats, og et flertal af disse estimater er signifikant positive, har vi valgt at kategorisere effekten af indsatsen som værende overvejende signifikant positiv). Negative (insignifikante) effektestimater inkluderer på tilsvarende vis estimater, der er signifikant negative (insignifikante) eller overvejende signifikant negative (insignifikante). Vi har medtaget effektestimater fra følgende studier (jf. nummereringen af studierne i bilagstabel B3.1): 1, 3, 4, 5, 7(2), 8, 18, 19, 20(2), 21, 22, 23, 24, 28, 29, 32 og 35. Tallene i parentes efter et studienummer angiver det antal effektestimater, der er medtaget fra det enkelte studie, hvis der er medtaget mere end et effektestimater.

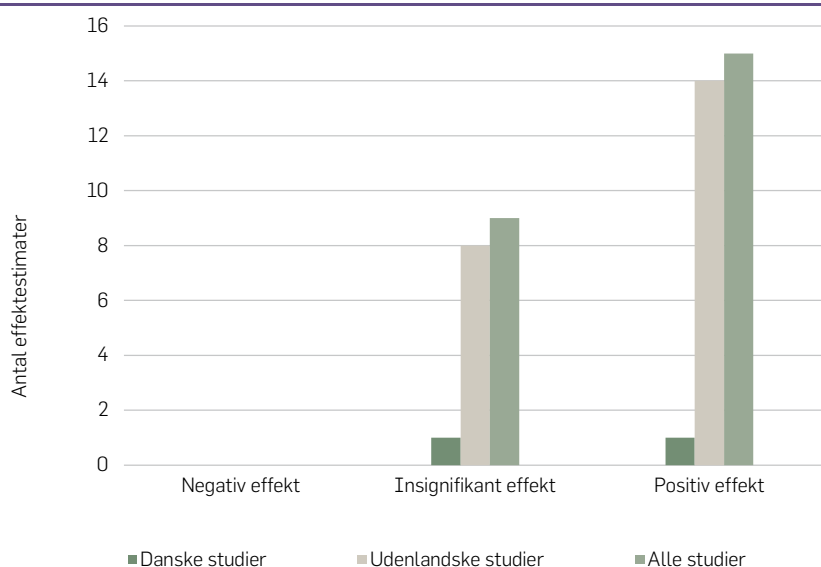
De danske studier finder også i større omfang end de udenlandske positive effekter af de indsatser, der foregår i den offentlige sektor. Ses der kun på de udenlandske studier har 50 pct. (6 ud af 12) af indsatserne i den offentlige sektor en positiv effekt. For de danske studier er den tilsvarende andel knap 90 pct. (6 ud af 7 indsatser).

For de udenlandske studier, der ser på indsatser, for hvilke det ikke er angivet, i hvilken sektor indsatsen foregår, har 64 pct. (14 ud af 22) af indsatserne en positiv effekt, jf. figur 3.4. At der er en større andel af indsatserne uden sektorangivelse, som har en positiv effekt sammenlignet med indsatserne, der foregår i den offentlige sektor (64 pct. versus 50 pct.), giver en yderligere indikation på, at indsatserne i den private

sektor har større effekt end indsatserne i den offentlige sektor. En del af indsatserne, der ikke har en specifik sektorangivelse, foregår således delvist i den private sektor.

FIGUR 3.4

Estimater af effekten af virksomhedsrettede indsatser uden sektorangivelse, fordelt efter positive, negative og insignifikante effekter, særskilt for danske, udenlandske og alle studier. Antal.

Anm.: Optællingen af antal effektestimater, der er henholdsvis positive, negative og insignifikante, er baseret på bilagstabel B3.1. Positive effektestimater inkluderer estimater, der er signifikant positive eller overvejende signifikant positive (hvis der i et studie er flere effektestimater for en given indsats, og et flertal af disse estimater er signifikant positive, har vi valgt at kategorisere effekten af indsatsen som værende overvejende signifikant positiv). Negative (insignifikante) effektestimater inkluderer på tilsvarende vis estimater, der er signifikant negative (insignifikante) eller overvejende signifikant negative (insignifikante). Vi har medtaget effektestimater fra følgende studier (jf. nummereringen af studierne i bilagstabel B3.1): 2, 9, 10, 11, 12(2), 13(8), 14, 15, 16, 17, 20, 25, 26, 30, 31 og 34. Tallene i parentes efter et studienummer angiver det antal effektestimater, der er medtaget fra det enkelte studie, hvis der er medtaget mere end et effektestimater.

En af årsagerne til, at effekten af de virksomhedsrettede indsatser oftere er positiv i den private sektor end i den offentlige sektor, kan være, at indsatserne har et forskelligt indhold. I den private sektor består indsatserne ofte af løntilskudsaktivering, hvor der ofte er en målsætning om, at de ledige, der ansættes med løntilskud, skal fortsætte som ordinært ansatte efter løntilskudsperioden. Løntilskudsaktivering har i flere af studierne en forholdsvis stor beskæftigelseseffekt. Fx finder Heinesen, Husted &

Rosholm (2011), at løntilskudsaktivering reducerer varigheden af ledighedsperioderne for flygtninge og indvandrere på kontanthjælp med 10-15 måneder. Ifølge Fredriksson & Johansson (2008) reducerer løntilskudsaktivering varigheden af langtidslediges ledighedsperioder med ca. 8 måneder. I studierne af Kvinge & Djuve (2006), Bernhard, Gartner & Stephan (2008) og Jaenichen & Stephan (2011) er andelen, som er i ordinær beskæftigelse efter et aktiveringsforløb med løntilskud, 25-45 procentpoint højere blandt deltagerne i løntilskudsaktivering end blandt ledige, der ikke deltog i løntilskudsaktivering. Så store effekter findes der ikke for andre typer af virksomhedsrettede indsatser.

Indsatser, hvor deltagerne modtager kontanthjælp (eller en anden forsørgelsesydelse) i indsatsperioden, foregår ofte i den offentlige sektor. Sådanne indsatser pålægger ofte aktiveringsstedet krav om, at deltagerne ikke må udføre arbejdsopgaver, der ellers ville blive udført af ordinært ansatte. Det betyder, at de aktiverede ikke på samme måde, som det er tilfældet med løntilskudsaktivering, erhverver kvalifikationer, der kan bruges i et ordinært job. De får heller ikke i samme omfang mulighed for at fortsætte på arbejdspladsen efter indsatsperioden med de samme arbejdsopgaver, som de har i aktiveringsperioden.

Litteraturstudiet giver ikke meget viden om effekten af virksomhedspraktik eller tilsvarende indsatser. Der findes kun et enkelt dansk studie, der undersøger effekten af virksomhedspraktik, og det viser, at virksomhedspraktik ikke har nogen beskæftigelseseffekt (Skipper, 2010). Det er svært at afgøre ud fra oplysningerne i de udenlandske studier, om en given indsats har de samme karakteristika som den danske virksomhedspraktik. Der er dog et par norske studier, som ser på effekten af arbejdspraktik. Denne indsatstype minder lidt om virksomhedspraktik. Det ene studie (Kvinge & Djuve, 2006) finder, at arbejdspraktik har en insignifikant effekt for ledige indvandrere fra ikke-vestlige lande, hvorimod det andet studie (Lorentzen & Dahl, 2005) finder, at der er en positiv effekt for kontanthjælpsmodtagere.

Vi fokuserer i vores litteraturoversigt primært på, om virksomhedsrettet aktivering har en positiv effekt eller ej. Effekternes størrelse er dog også relevant. Selv om virksomhedsrettet aktivering har en positiv effekt, kunne det være, at andre indsatstyper har større effekt. Nogle af de studier, der er medtaget i oversigten, ser også på effekten af uddannelsesaktivering. Alle otte danske studier, hvor dette er tilfældet, finder, at virksomhedsrettede indsatser (og især løntilskudsaktivering) har større

effekt end uddannelsesaktivering. Blandt de udenlandske studier finder Nudelman (2000) og Kvinge & Djuve (2006) også, at løntilskudsaktivering har en større effekt end uddannelsesaktivering. Analyserne i Lorentzen & Dahl (2005) viser derimod, at der ikke er væsentlig forskel på effekten af løntilskudsaktivering og uddannelsesaktivering. Huber m.fl. (2011) finder, at både de såkaldte 1-euro-jobforløb og uddannelsesaktivering har en insignifikant effekt. Dahl & Lorentzen (2005) er det eneste studie, som finder, at uddannelsesaktivering har større effekt end beskæftigelsesaktivering.

For at vurdere om en given beskæftigelsesindsats har en positiv effekt set ud fra et samfundsøkonomisk synspunkt, er det ikke nok at se på, om indsatsen har en positiv effekt på deltagernes beskæftigelsesomfang. Det kan således være, at indsatsen er så dyr, at omkostningerne ved indsatsen overstiger værdien af et øget beskæftigelsesomfang og evt. andre positive effekter ved indsatsen (det kan fx være reducerede sundheds- eller kriminalitetsproblemer). Der er imidlertid kun få effektstudier, som indeholder cost-benefit analyser (dvs. beregninger af, om de betragtede indsats kan betale sig samfundsøkonomisk set). Ud af de 35 effektstudier, som vi medtager i litteraturoversigten, er det kun et par stykker, der indeholder cost-benefit analyser (Jacobs & Bloom, 2011; Scrivener m.fl., 2002). Det er således ikke muligt at konkludere noget håndfast omkring den samfundsøkonomiske effekt af de virksomhedsrettede indsatser for udsatte ledige. Hvis der tages hensyn til omkostningerne ved de forskellige indsatser, vil der dog alt andet lige være en tendens til, at effekten af indsatserne fremstår mindre fordelagtigt.

TIDLIGERE LITTERATUROVERSIGTER

For ca. 10 år siden blev der lavet en litteraturoversigt omkring effekterne af forskellige beskæftigelsesindsatser for kontanthjælpsmodtagere i Danmark, Frankrig, Holland, Norge, Storbritannien og Tyskland (Lødemel, 2002). Oversigten er baseret på 35 effektstudier. Kvaliteten af disse studier er ikke så god som kvaliteten af de studier, der indgår i den foreliggende oversigt, da datagrundlaget og de anvendte effektmålingsmetoder er blevet forbedret i de nyere effektstudier. Konklusionerne peger imidlertid i samme retning. Aktivering i private virksomheder og aktive-

ring, hvor der udføres arbejdsopgaver svarende til dem, der udføres i et ordinært job, har de bedste effekter.

Vi har ikke fundet nyere litteraturoversigter, der belyser effekten af virksomhedsrettede indsatser for kontanthjælpsmodtagere eller andre udsatte grupper af ledige med udgangspunkt i europæiske effektstudier. Der er imidlertid lavet en del amerikanske oversigtsartikler og metaanalyser om effekten af indsatser for modtagere af kontanthjælp. Greenberg, Michalopoulos & Robins (2003) undersøger ved hjælp af en metaanalyse, hvilke forhold der har betydning for effekten af forskellige frivillige beskæftigelsesindsatser. At indsatserne er frivillige betyder, at de ledige selv bestemmer, om de vil deltage. Der er ikke knyttet sanktioner til manglende deltagelse. Der indgår 31 effektstudier i metaanalysen, og der laves separate analyser for kvinder, mænd og unge. For kvinder har løntilskudsaktivering en signifikant positiv effekt. Beskæftigelsesaktivering i den offentlige sektor har også en positiv effekt for kvinder, men effekten er mindre end for privat løntilskudsaktivering. Uddannelsesaktivering og en kombination af uddannelsesaktivering og beskæftigelsesaktivering har også en positiv effekt på niveau med effekten af privat løntilskudsaktivering. For mænd er resultaterne mere usikre. Der er dog en tendens til, at løntilskudsaktivering i den private sektor, uddannelsesaktivering og en kombination af uddannelsesaktivering og beskæftigelsesaktivering har større effekter end beskæftigelsesaktivering i den offentlige sektor. For de unge har privat løntilskudsaktivering og beskæftigelsesaktivering i den offentlige sektor ingen signifikante effekter. Kun uddannelsesaktivering har en signifikant positiv effekt for de unge. Overordnet set tyder oversigtsartiklen vedrørende effekten af frivillige indsatser i USA ikke på, at virksomhedsrettet aktivering har større effekter end uddannelsesaktivering.

Der er også lavet metaanalyser vedrørende effekten af indsatser i USA, som kontanthjælpsmodtagere har pligt til at deltage i, hvis de ikke vil udsættes for sanktioner i form af kontanthjælpsreduktioner (Ashworth m.fl., 2004; Greenberg & Cebulla, 2008). Der indgår imidlertid ingen effektstudier, der ser på virksomhedsrettede indsatser i den private sektor. Metaanalyserne viser, at beskæftigelsesaktivering i den offentlige sektor, som kontanthjælpsmodtagerne har pligt til at deltage i, ikke har en væsentlig effekt på deltagernes lønindkomst.

Vores konklusioner om effekten af virksomhedsrettede indsatser for udsatte ledige er i overensstemmelse med konklusionerne i Rosholm

& Svarer (2011), der i et litteraturstudie undersøger effekterne af virksomhedsrettet aktivering uden en specifik afgrænsning af målgruppen. Deres litteraturstudie medtager dog primært effektstudier, der ser på effekten af indsatser for ledige, som modtager arbejdsløshedsdagpenge.

To nyere metaanalyser, der ser på, hvilke forhold der har betydning for effekten af forskellige beskæftigelsesindsatser (men ikke afgrænser sig til at se på indsatser for udsatte ledige) kommer også frem til, at løntilskudsaktivering i den private sektor oftere end andre aktiveringstyper har positive effekter (Card, Kluve & Weber, 2010; Kluve, 2010). Beskæftigelsesaktivering i den offentlige sektor har derimod ofte en mindre effekt end andre aktiveringstyper.

BILAG

BILAG 1 EVIDENSSKALA

BILAGSTABEL B1.1

Arbejdsmarkedsstyrelsens evidensskala

Overordnet vidensniveau	Detaljeret vidensniveau	Kriterier
Evidens	Stærk evidens	En overvægt på tre eller flere effektstudier med høj kvalitet og/eller ét forskningsbaseret review viser resultater, der går i samme retning.
	Moderat evidens	En overvægt på to effektstudier af høj kvalitet viser resultater, der går i samme retning.
Indikation	Indikation	En overvægt på ét effektstudie af høj kvalitet eller flere effektstudier med begrænset kvalitet viser resultater, der går i samme retning.
Ingen viden	Modstridende viden	Studier viser resultater, der går i forskellig retning. Ingen overvægt.
	Usikker viden	Ingen eller få studier med begrænset kvalitet viser resultater. Ingen overvægt.

Kilde: Arbejdsmarkedsstyrelsen (2011a).

BILAG 2 HVORNÅR ER EN EFFEKT POSITIV, NEGATIV ELLER INSIGNIFIKANT?

De effektstudier, der er medtaget i vores litteraturoversigt, bruger forskellige statistiske metoder til at bestemme effekten af beskæftigelsesindsatserne.

De fleste studier bestemmer effekten af en indsats ved at sammenligne, hvor stor en andel der er i beskæftigelse blandt deltagerne i indsatsen og blandt sammenlignelige personer, der ikke deltager i indsatsen. Det er fx tilfældet for de mange studier, der benytter matching og de studier, der benytter eksperimentelle data. Sammenligningen foretages på bestemte tidspunkter målt i forhold til indsatsens start eller slutning. Hvis der fx er en større andel i beskæftigelse 2 år efter indsatsens start (og selve indsatsen kun varer et halvt år), er der en positiv effekt af indsatsen på målingstidspunktet. Der er dog betydelig variation i, hvor længe deltagerne følges, og der er derfor også variation i, hvornår effekterne bestemmes. Mange studier bestemmer effekten løbende efter indsatsens start og dermed også i indsatsperioden. I mange tilfælde har indsatsen en fastlåsnings effekt, dvs. at deltagerne i mindre omfang er i beskæftigelse i indsatsperioden end de ledige, der ikke deltager i indsatsen.

Enkelte studier beregner også den kumulerede effekt fra indsatsens start til et bestemt tidspunkt efter indsatsens start. Hermed er det muligt at bestemme, om en evt. fastlåsnings effekt i indsatsperioden er større eller mindre end programeffekten efter indsatsperioden. Hvis en indsats har en positiv effekt efter indsatsperioden, men gevinsten i beskæftigelsesomfanget ikke er stor nok til at opveje beskæftigelsestab under indsatsen, kan det diskuteres, om effekten af indsatsen skal kategoriseres som værende positiv eller ej.

Hvis et studie indeholder oplysninger om den kumulerede effekt, er det efter vores vurdering det bedste effektmål. Mange studier følger dog kun deltagerne i en indsats i en relativ kort periode, og det er derfor svært at vide, om en positiv programeffekt vil betyde, at den kumulerede effekt på længere sigt vil være positiv (hvis den ikke er det inden for studieperioden pga. en fastlåsnings effekt i indsatsperioden). Da det i nogle studier er svært at vurdere, hvor stor den kumulerede beskæftigelses effekt vil være mange år efter indsatsens start, baserer vi primært vores vurdering af, om en indsats har en positiv, negativ eller insignifikant effekt, på studierne egen beskrivelse og vurdering af resultaterne.

I de studier, der anvender varighedsanalyser til at bestemme effekten af en indsats, ses der på afgang fra ledighed til beskæftigelse eller selvforsørgelse. Nogle varighedsstudier bestemmer indsatsens effekt på ledighedsperiodernes forventede varighed. En evt. fastlåsnings-effekt vil øge varigheden, mens en evt. positiv programeffekt efter indsatsen vil reducere varigheden. Andre varighedsstudier oplyser kun, hvilken effekt indsatsen har på afgangsraten fra ledighed i indsatsperioden og efter indsatsperioden. I disse studier kan det være svært at vurdere, om indsatsen reducerer eller øger ledighedsperiodernes varighed.

BILAG 3 OVERSICHT OVER DE UDVALGTE STUDIER

BILAGSTABEL B3.1

Oversigt over de effektstudier, der indgår i litteraturstudiet. Studierne er sorteret efter land, forfatternavn(e) og udgivelsesår.

Nr. ¹	Studium	Land	Målgruppe	Periode	Metode	Indsats	Effekt ²
1	Bolvig, Jensen & Rosholm (2001)	Danmark	Kontanthjælpsmodtagere	1996-1999	Varighedsanalyse	Beskæftigelsesaktivering i den private sektor	+
						Beskæftigelsesaktivering på offentlige arbejdspladser	+
2	Bolvig, Jensen & Rosholm (2003)	Danmark	Kontanthjælpsmodtagere	1998-1999	Varighedsanalyse	Beskæftigelsesaktivering	+
3	Clausen m.fl. (2009)	Danmark	Nyankomne indvandrere	2000-2002	Varighedsanalyse	Løntilskudsaktivering i den private sektor	+
						Beskæftigelsesaktivering i den private sektor, hvor der ikke gives løntilskud	+
						Beskæftigelsesaktivering i den offentlige sektor	0
4	Graversen (2004a)	Danmark	Mandlige kontanthjælpsmodtagere	1994-1998	Varighedsanalyse	Beskæftigelsesaktivering i den private sektor	+
						Beskæftigelsesaktivering i den offentlige sektor	+
5	Graversen (2004b)	Danmark	Mandlige kontanthjælpsmodtagere	1994-1998	Varighedsanalyse	Beskæftigelsesaktivering i den private sektor	+
						Beskæftigelsesaktivering i den offentlige sektor	+
6*	Graversen & Jensen (2010)	Danmark	Kontanthjælpsmodtagere	1994-1999	Selektionsmodel	Løntilskudsaktivering i den private sektor vs. andre typer af aktivering	(+)

7	Graversen & Weise (2001)	Danmark	Kontanthjælpsmodtagere	1992-1999	Fixed effect model	Ordinær jobtræning i den private sektor Individuel jobtræning i den private sektor Ordinær jobtræning i den offentlige sektor Individuel jobtræning i den offentlige sektor	+ + + +
8	Heinesen, Husted & Rosholm (2011)	Danmark	Ikke-vestlige indvandrere på kontanthjælp	1997-2004	Varighedsanalyse	Løntilskudsaktivering (primært i den private sektor) Beskæftigelsesaktivering, hvor der ikke gives løntilskud (primært i den offentlige sektor)	+ +
9	Skipper (2010)	Danmark	Ikke-arbejdsmarkedsparate kontanthjælpsmodtagere	2006-2009	Matching	Virksomhedspraktik	0
10*	Dahl (2003)	Norge	Kontanthjælpsmodtagere	1995-1997	Heckmans selektionsmodel	Beskæftigelsesaktivering	0
11*	Dahl & Lorentzen (2005)	Norge	Kontanthjælpsmodtagere	1995-1999	Matching	Beskæftigelsesaktivering	0
12	Kvinge & Djuve (2006)	Norge	Ledige indvandrere fra ikke-vestlige lande	2003-2005	Matching	Løntilskudsaktivering Arbejdspraktik	+ (0)
13*	Lorentzen & Dahl (2005)	Norge	Kontanthjælpsmodtagere	1995-1999	Matching	Løntilskudsaktivering Kortvarig midlertidig beskæftigelse Arbejdspraktik Arbejdspraktik + løntilskudsaktivering Arbejdspraktik + opkvalificering Opkvalificering + løntilskudsaktivering Opkvalificering + kortvarig midlertidig beskæftigelse Opkvalificering + arbejdspraktik	+ 0 + (+) 0 (+) 0 (+)
14	Forslund, Johanson & Lindqvist (2004)	Sverige	Langtidsledige (mere end 1 års ledighed)	1998-2002	Matching/ Instrumentvariabelmetode	Løntilskudsaktivering	+

15	Fredriksson & Johansson (2008)	Sverige	Langtidsledige (mere end 1 års ledighed)	1998-2002	Matching	Løntilskudsaktivering	+
16*	Åslund & Johansson (2011)	Sverige	Ledige indvandrere, der er svære at få i job	2000-2005	Difference-in-differences	6 måneders støttet beskæftigelse	+
17	Bernhard, Gartner & Stephan (2008)	Tyskland	Kontanthjælpsmodtagere	2005-2006	Matching	Løntilskudsaktivering	+
18	Caliendo, Hujer & Thomsen (2008)	Tyskland	Separat analyse for personer, der har været ledige over 1 år	2000-2002	Matching	Løntilskudsaktivering (primært i den offentlige sektor og almennyttige organisationer)	(+)
19*	Hohmeyer (2012)	Tyskland	Kontanthjælpsmodtagere	2005-2007	Matching	Midlertidig beskæftigelse, hvor den ledige får kontanthjælp plus 1-2 euro per arbejdstime (primært i den offentlige sektor og almennyttige organisationer)	(+)
20	Hohmeyer & Wolff (2010)	Tyskland	Kontanthjælpsmodtagere	2005-2008	Matching	Løntilskudsaktivering, der tillader kommercielle aktiviteter	(+)
						Løntilskudsaktivering, der ikke tillader kommercielle aktiviteter (primært i den offentlige sektor og almennyttige organisationer)	(+)
						Midlertidig beskæftigelse, hvor den ledige får kontanthjælp plus 1-2 euro per arbejdstime (primært i den offentlige sektor og almennyttige organisationer)	(+)
21	Hohmeyer & Wolff (2012)	Tyskland	Kontanthjælpsmodtagere	2005-2006	Matching	Midlertidig beskæftigelse, hvor den ledige får kontanthjælp plus 1-2 euro per arbejdstime (primært i den offentlige sektor og almennyttige organisationer)	(+)
22*	Huber m.fl. (2011)	Tyskland	Kontanthjælpsmodtagere	2006-2008	Matching	Midlertidig beskæftigelse, hvor den ledige får kontanthjælp plus 1-2 euro per arbejdstime (primært i den offentlige sektor og almennyttige organisationer)	0

23	Hujer, Caliendo & Thomsen (2004)	Tyskland	Separat analyse for personer, der har været ledige over 1 år	2000-2002	Matching	Løntilskudsaktivering (primært i den offentlige sektor og almennyttige organisationer)	(-)
24	Hujer & Thomsen (2010)	Tyskland	Separat analyse for personer, der har været ledige over 1 år	2000-2003	Matching	Løntilskudsaktivering (primært i den offentlige sektor og almennyttige organisationer)	(0)
25	Jaenichen & Stephan (2011)	Tyskland	Ledige, der er svære at få i job (fx langtidsledige og ledige med helbredsproblemer)	2002-2005	Matching	Løntilskudsaktivering	+
26	Lechner m.fl. (2001)	Tyskland	Ledige, der er svære at få i job (fx langtidsledige og ledige med helbredsproblemer)	1996	Matching	Subsidieret ansættelse i vikarbureauer	+
27*	Reinowski & Schultz (2006)	Tyskland	Kontanthjælpsmodtagere	2000-2004	Matching	Opkvalificering + et års beskæftigelsesaktivering i en privat virksomhed	0
28*	Thomsen & Walter (2010)	Tyskland	Kontanthjælpsmodtagere	2006-2008	Matching	Midlertidig beskæftigelse, hvor den ledige får kontanthjælp plus 1-2 euro per arbejdstime (primært i den offentlige sektor og almennyttige organisationer)	(-)
29*	Cockx & Ridder (2001)	Belgien	Kontanthjælpsmodtagere	1987-1990	Instrumentvariabelmetode	Løntilskudsaktivering i den offentlige sektor	0
30	Bivand m.fl. (2006)	Storbritannien	Langtidsledige (de fleste har været ledige 1 år eller længere)	2003-2005	Matching	50 ugers løntilskudsaktivering + støtteperson fra jobformidler + støtteperson på jobbet	0
31	Bloom, Miller & Azurdia (2007)	USA	Kontanthjælpsmodtagere med helbredsproblemer	2001-2004	Eksperiment	Beskæftigelsesaktivering + uddannelse + hjælp til jobsøgning	+
32	Jacobs & Bloom (2011)	USA	Kontanthjælpsmodtagere (primært enlige mødre)	2004-2010	Eksperiment	Løntilskudsaktivering (primært i den offentlige sektor og almennyttige organisationer) + uddannelse + hjælp til jobsøgning	0
33	Nudelman (2000)	USA	Kvinder, der modtager kontanthjælp	1987-1992	Eksperiment	Løntilskudsaktivering (primært i den private sektor) + hjælp til jobsøgning	+

34	Redcross m.fl. (2010), Jacobs (2012)	USA	Tidligere indsatte	2007-2010	Eksperiment	Løntilskudsaktivering + hjælp til jobsøgning vs. hjælp til jobsøgning	0
35	Scrivener m.fl. (2002)	USA	Kontanthjælpsmodtagere	1994-2001	Eksperiment	Løntilskudsaktivering i den offentlige sektor + hjælp til jobsøgning + øget økonomisk incitament til at finde job	(+)

Anm.: Tekst.

1. * angiver, at effektstudiet indgår blandt de publikationer, der blev fundet ved hjælp af vores systematiske litteratursøgning, jf. kapitel 2.
2. + angiver, at indsatsen har en signifikant positiv effekt – dvs. at indsatsen øger beskæftigelsesomfanget og/eller reducerer ledighedsomfanget. - angiver, at indsatsen har en signifikant negativ effekt, og 0 angiver, at indsatsen har en insignifikant effekt. (+) angiver, at de fleste estimater i effektstudiet viser, at der er en signifikant positiv effekt af indsatsen, men at der også er estimater, der viser at effekten er signifikant negativ eller insignifikant. (-) angiver, at estimaterne i effektstudiet i overvejende grad viser, at der er en signifikant negativ effekt af indsatsen. Endelig angiver (0), at estimaterne i effektstudiet i overvejende grad viser, at der er en insignifikant effekt af indsatsen.

LITTERATUR

- Arbejdsmarkedsstyrelsen (2009): *Ny matchmodel – sådan og derfor*. København. Arbejdsmarkedsstyrelsen.
- Arbejdsmarkedsstyrelsen (2011a): *Videns- og evidensstrategi på beskæftigelsesområdet*. København. Arbejdsmarkedsstyrelsen, Notat.
- Arbejdsmarkedsstyrelsen (2011b): *Bekendtgørelse nr. 1410 af 28. december 2011 om matchvurdering*. København. Arbejdsmarkedsstyrelsen.
- Ashworth, K., A. Cebulla, D. Greenberg & R. Walker (2004): "Meta-Evaluation: Discovering What Works Best in Welfare Provision". *Evaluation*, 10(2), s. 193-216.
- Bernhard, S., H. Gartner & G. Stephan (2008): *Wage Subsidies for Needy Job-Seekers and Their Effect on Individual Labour Market Outcomes after the German Reforms*. Bonn: IZA, Discussion Paper 3772.
- Beskæftigelsesministeriet (2011): *Bekendtgørelse nr. 701 af 23. juni 2011 af lov om en aktiv beskæftigelsesindsats*.
- Beskæftigelsesregion Nordjylland (2010): *Kortlægning af jobfokus i den aktive indsats*. Aalborg: Beskæftigelsesregion Nordjylland.
- Bivand, P., B. Brooke, S. Jenkins & D. Simmonds (2006): *Evaluation of StepUP Pilot: Final Report*. Department for Work and Pensions, Research Report No. 337. Leeds: Corporate Document Services
- Bloom, D., C. Miller & G. Azurdia (2007): *The Employment Retention and Advancement Project: Results from the Personal Roads to Individual De-*

- velopment and Employment (PRIDE) Program in New York City*. New York: MDRC.
- Bolvig, I., P. Jensen & M. Rosholm (2001): *Effekter af aktiveringsindsatsen i Århus Kommune*. Århus: Centre for Labour Market and Social Research, Rapport 01-01.
- Bolvig, I., P. Jensen & M. Rosholm (2003): *The Employment Effects of Active Social Policy*. Bonn: IZA, Discussion Paper 736.
- Borg, V., M.A. Nexø, I.V. Kolte & M.F. Andersen (2010): *Hvidbog om mentalt helbred, sygefravær og tilbagevenden til arbejde*. København: NFA – Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø.
- Caliendo, M., R. Hujer & S.L. Thomsen (2008): "The Employment Effects of Job Creation Schemes in Germany: A Microeconomic Evaluation". I: D.L. Millimet, J.A. Smith & E. Vytlacil (red.): *Modelling and Evaluating Treatment Effects in Econometrics (Advances in Econometrics, Volume 21)*. Oxford: JAI Press/Elsevier, s. 381-428.
- Card, D., J. Kluve & A. Weber (2010): "Active Labour Market Policy Evaluations: A Meta-Analysis". *Economic Journal*, 120(548), s. F452-F477.
- Clausen, J., E. Heinesen, H. Hummelgaard, L. Husted & M. Rosholm (2009): "The Effect of Integration Policies on the Time until Regular Employment of Newly Arrived Immigrants: Evidence from Denmark". *Labour Economics*, 16(4), s. 409-417.
- Cockx, B. & G. Ridder (2001): "Social Employment of Welfare Recipients in Belgium: An Evaluation". *Economic Journal*, 111(470), s. 322-352.
- Dahl, E. (2003): "Does 'Workfare' Work? The Norwegian Experience". *International Journal of Social Welfare*, 12(4), s. 274-288.
- Dahl, E. & T. Lorentzen (2005): "What Works for Whom? An Analysis of Active Labour Market Programmes in Norway". *International Journal of Social Welfare*, 14(2), s. 86-98.
- Forslund, A., P. Johansson & L. Lindqvist (2004): *Employment Subsidies – A Fast Lane from Unemployment to Work?* Uppsala: IFAU, Working Paper 2004:18.
- Fredriksson, P. & P. Johansson (2008): "Dynamic Treatment Assignment: The Consequences for Evaluations Using Observational Data". *Journal of Business & Economic Statistics*, 26(4), s. 435-445.
- Graversen, B.K. (2004a): "The Impact of Active Labour Market Programmes on Welfare Dependence in Denmark". I: B.K.

- Graversen (red.): *Employment Effects of Active Labour Market Programmes: Do the Programmes Help Welfare Benefit Recipients to Find Jobs?* Aarhus: University of Aarhus, PhD Thesis 2004-2, s. 13-60.
- Graversen, B.K. (2004b): "Employment Effects of Different Sequences of Active Labour Market Programmes". I: B.K. Graversen (red.): *Employment Effects of Active Labour Market Programmes: Do the Programmes Help Welfare Benefit Recipients to Find Jobs?* Aarhus: University of Aarhus, PhD Thesis 2004-2, s. 61-129.
- Graversen, B.K. & P. Jensen (2010): "A Reappraisal of the Virtues of Private Sector Employment Programmes". *Scandinavian Journal of Economics*, 112(3), s. 546-569.
- Graversen, B.K. & H. Weise (2001): *Effekter af aktiveringsindsatsen over for kontanthjælpsmodtagere*. København: Socialforskningsinstituttet, arbejdspapir 2:2001.
- Greenberg, D. & A. Cebulla (2008): "U.S. Welfare-to-Work Programs: The Good, the Bad and the Ugly". *International Journal of Public Administration*, 31(10-11), s. 1354-1379.
- Greenberg, D.H., C. Michalopoulos & P.K. Robins (2003): "A Meta-Analysis of Government-Sponsored Training Programs". *Industrial and Labor Relations Review*, 57(1), s. 31-53.
- Gyarmati, D., S. de Raff, B. Palameta, C. Nicholson & T.S. Hui (2008): *Encouraging Work and Supporting Communities. Final Results of the Community Employment Innovation Project*. Ottawa: Social Research and Demonstration Corporation.
- Göbel, C. (2006): *The Effect of Temporary Employment Subsidies on Employment Duration*. Leuven: Department of Economics, Université Catholique de Louvain, Discussion Paper 2006-35.
- Hamersma, S. (2008): "The Effects of an Employer Subsidy on Employment Outcomes: A Study of the Work Opportunity and Welfare-to-Work Tax Credits". *Journal of Policy Analysis and Management*, 27(3), s. 498-520.
- Heinesen, E., L. Husted & M. Rosholm (2011): *The Effects of Active Labour Market Policies for Immigrants Receiving Social Assistance in Denmark*. Bonn: IZA, Discussion Paper 5632.
- Henriksen, A.C. (2010): *Veje til beskæftigelse: En kvalitativ undersøgelse af indsatser over for ikke-arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, 10:04.

- Hohmeyer, K. (2012): "Effectiveness of One-Euro-Jobs: Do Programme Characteristics Matter?". *Applied Economics*, 44(34), s. 4469-4484.
- Hohmeyer, K. & J. Wolff (2010): *Direct Job Creation Revisited: Is it Effective for Welfare Recipients and Does it Matter Whether Participants Receive a Wage?* Nürnberg: IAB, Discussion Paper 21/2010.
- Hohmeyer, K. & J. Wolff (2012): "A Fistful of Euros: Is the German One-Euro Job Workfare Scheme Effective for Participants?". *International Journal of Social Welfare*, 21(2), s. 174-185.
- Huber, M., M. Lechner, T. Walter & C. Wunsch (2011): "Do German Welfare-to-Work Programmes Reduce Welfare Dependency and Increase Employment?". *German Economic Review*, 12(2), s. 182-204.
- Hujer, R., M. Caliendo & S.L. Thomsen (2004): "New Evidence on the Effects of Job Creation Schemes in Germany – a Matching Approach with Threefold Heterogeneity". *Research in Economics*, 58(4), s. 257-302.
- Hujer, R. & S.L. Thomsen (2010) "How do the Employment Effects of Job Creation Schemes Differ with Respect to the Foregoing Unemployment Duration?". *Labour Economics*, 17(1), s. 38-51.
- Ifcher, J. (2010): "General Assistance Recipients and Welfare-to-Work Programs: Evidence from New York City". *Poverty and Public Policy*, 2(3), Article 9.
- Jacobs, E. (2012): *Returning to Work after Prison: Final Results from the Transitional Jobs Reentry Demonstration*. New York: MDRC.
- Jacobs, E. & D. Bloom (2011): *Alternative Employment Strategies for Hard-to-Employ TANF Recipients: Final Results from a Test of Transitional Jobs and Preemployment Services in Philadelphia*. Washington: Office of Planning, Research and Evaluation, Administration for Children and Families, U.S. Department of Health and Human Services, Report 2011-19.
- Jaenichen, U. & G. Stephan (2011): "The Effectiveness of Targeted Wage Subsidies for Hard-to-Place Workers". *Applied Economics*, 43(10), s. 1209-1225.
- Kluve, J. (2010): "The Effectiveness of European Active Labor Market Programs". *Labour Economics*, 17(6), s. 904-918.
- Kongsgaard, L.T. (2010): Vi udvikler ingen beskæftigelsesfaglighed. *Kronik i Politiken*, 23. august 2010.

- Kvinge, T. & A.B. Djuve (2006): *Bruk av arbeidsmarkedstiltak for ikke-vestlige innvandrere: Hvem deltar, og hvordan er sysselsettingseffektene?* Oslo: Fafo, Rapport 517.
- Lechner, M., F. Pfeiffer, H. Spengler & M. Almus (2001): "The Impact of Non-Profit Temping Agencies on Individual Labour Market Success". I: M. Lechner & F. Pfeiffer (red.): *Econometric Evaluation of Labour Market Policies*. Heidelberg: Physica-Verlag, s. 211-242.
- Lorentzen, T. & E. Dahl (2005): "Active Labour Market Programmes in Norway: Are They Helpful for Social Assistance Recipients?". *Journal of European Social Policy*, 15(1), s. 27-45.
- Lødemel, I. (red.) (2002): *Workfare in Six European Nations: Findings from Evaluations and Recommendations for Future Development*. Oslo: Fafo, Fafo-paper 2002:24.
- Nudelman, J. (2000): "The Impact of Job Training Partnership Act Programs for Adult Welfare Recipients". I: B.S. Barnow & C.T. King (red.): *Improving the Odds: Increasing the Effectiveness of Publicly Funded Training*. Washington: The Urban Institute Press, s. 101-128.
- Orr, L.L., H.S. Bloom, S.H. Bell, F. Doolittle, W. Lin & G. Cave (1996): *Does Training for the Disadvantaged Work? Evidence from the National JTPA Study*. Aldershot: Avebury.
- Redcross, C., D. Bloom, E. Jacobs, M. Manno, S. Muller-Ravett, K. Seefeldt, J. Yahner, A. A. Young, Jr. & J. Zweig (2010): *Work after Prison: One-Year Findings from the Transitional Jobs Reentry Demonstration*. New York: MDRC.
- Redcross, C., M. Millenky, T. Rudd & V. Levshin (2012): *More Than a Job: Final Results from the Evaluation of the Center for Employment Opportunities (CEO) Transitional Jobs Program*. Washington: Office of Planning, Research and Evaluation, Administration for Children and Families, U.S. Department of Health and Human Services, Report 2011-18.
- Reinowski, E. & B. Schultz (2006): *Microeconomic Evaluation of Selected ESF-funded ALMP-Programmes*. Halle: Halle Institute for Economic Research, Discussion Paper 17.
- Rosholm, M. & M. Svarer (2010): *Effekter af samtaler i den aktive arbejdsmarkedspolitik*. København: Arbejdsmarkedsstyrelsen, 15.11.2010.

- Rosholm, M. & M. Svarer (2011): *Effekter af virksomhedsrettet aktivering i den aktive arbejdsmarkedspolitik*. København: Arbejdsmarkedsstyrelsen, 23.05.2011.
- Schünemann, B., M. Lechner & C. Wunsch (2011): *Do Long-term Unemployed Workers Benefit from Targeted Wage Subsidies*. St. Gallen: Department of Economics, University of St. Gallen, Discussion Paper 2011-26.
- Scrivener, S., R. Hendra, C. Redcross, D. Bloom, C. Michalopoulos & J. Walter (2002): *WRP: Final Report on Vermont's Welfare Restructuring Project*. New York: Manpower Demonstration Research Corporation.
- Skipper, L. (2010): *En mikroøkonometrisk evaluering af den aktive beskæftigelsesindsats*. København: AKF – Anvendt KommunalForskning.
- Thomsen, S.L. & T. Walter (2010): "Temporary Extra Jobs for Immigrants: Merging Lane to Employment or Dead-End Road in Welfare?". *Labour*, 24 (Supplement s1), s. 114-140.
- Åslund, O. & P. Johansson (2011): "Virtues of SIN: Can Intensified Public Efforts Help Disadvantaged Immigrants?". *Evaluation Review*, 35(4) s. 399-427.

SFI-RAPPORTER SIDEN 2011

SFI-rapporter kan købes eller downloades gratis fra www.sfi.dk. Enkelte rapporter er kun udkommet som netpublikationer, hvilket vil fremgå af listen nedenfor.

- 11:01 Liversage, A., V. Jakobsen & I.R. Hansen: *"Det var ikke nemt, men jeg klarede det!" Interviewundersøgelse med etniske minoritetskvinder om uddannelse*. 156 sider. ISBN: 978-87-7119-000-7. Vejledende pris: 150,00 kr.
- 11:02 Filges, T. & H. Holt: *AC-arbejdskraft i den vestlige del af Region Midtjylland. Muligheder og barrierer*. 96 sider. ISBN: 978-87-7119-001-4. Vejledende pris: 90,00 kr.
- 11:03 Lausten, M., A.-K. Mølholt, H. Hansen, L.H. Schmidt & M. Aaquist: *Forebyggende foranstaltninger 5-9 år. Dialoggruppe – om forebyggelse som alternativ til anbringelse. Delrapport 3*. 184 sider. ISBN: 978-87-7119-002-1. Vejledende pris: 180,00 kr.
- 11:04 Jacobsen, J. & M. Lindstrøm: *Lokal integration af førtidspensionister*. 110 sider. ISBN: 978-87-7119-003-8. Vejledende pris: 110 kr.
- 11:05 Deding, M. (red.): *Forskning om tvang i misbrugsbehandling. En kortlægning foretaget af SFI Campbell*. 110 sider. ISBN: 978-87-7119-004-5. Netpublikation.

- 11:06 Oldrup, H., M. Lindstrøm & S. Korzen: *Vold mod førskolebørn. Praksis og barrierer for opsporing og underretning*. 110 sider. ISBN: 978-87-7119-005-2. Netpublikation.
- 11:07 Christensen, E.: *Væk fra Grønland. Udsatte grønlandere, der er flyttet til Danmark med deres børn*. 88 sider. ISBN: 978-87-7119-006-9. Vejledende pris: 90,00 kr.
- 11:08 Brink Thomsen, L. & J. Høgelund: *Handicap og beskæftigelse. Udviklingen mellem 2002 og 2010*. 140 sider. ISBN: 978-87-7119-007-6. Vejledende pris: 140,00 kr.
- 11:09 Bengtsson, S., H. Hansen & M. Røgeskov: *Børn med en funktionsnedsættelse og deres familier. Den første kortlægning i Norden*. 108 sider. ISBN: 978-87-7119-008-3. Vejledende pris: 110,00 kr.
- 11:10 Vitus, K. & A.A. Kjær: *PSP-samarbejdet. En kortlægning af PSP-Frederiksberg, Odense, Amager og Esbjerg*. 201 sider. ISBN: 978-87-7119-009-0. Netpublikation.
- 11:11 Graversen, B.K.: *Tættere på arbejdsmarkedet? Om effektmåling af beskæftigelsesindsatsen for ikke-arbejdsmarkedsparede ledige*. 78 sider. ISBN: 978-87-7119-010-6. e-ISBN: 978-87-7119-048-9. Vejledende pris: 70,00 kr.
- 11:12 Andersen, D., R. Thomsen, A.P. Langhede, A.A. Nielsen & A.T. Hansen: *Skolernes samarbejde. Kortlægning af skolernes kontakt med kommunale forvaltninger og andre institutioner*. 249 sider. ISBN: 978-87-7119-011-3. Netpublikation.
- 11:13 Larsen, M., H.B. Bach & L.S. Ellerbæk: *55-70-åriges forbliven på arbejdsmarkedet. Adfærd, forventninger, aftaler og kendskab til regler*. 222 sider. ISBN: 978-87-7119-012-0. e-ISBN: 978-87-7119-045-8. Vejledende pris: 220,00 kr.
- 11:14 Christoffersen, M.N. & I. Hammen: *ADHD-indsatser. En forskningsoversigt*. 129 sider. ISBN: 978-87-7119-013-7. Vejledende pris: 130,00 kr.
- 11:15 Oldrup, H., S. Korzen, M. Lindstrøm & M.N. Christoffersen: *Vold mod børn og unge. Hovedrapport*. 95 sider. ISBN: 978-87-7119-014-4. Vejledende pris: 90,00 kr.
- 11:16 Rostgaard, T., L. Bjerre, K. Sørensen & N. Rasmussen: *Omsorg og etnicitet. Nye veje til rekruttering og kvalitet i ældreplejen*. 207 sider. ISBN: 978-87-7119-015-1. Vejledende pris: 200,00 kr.

- 11:17 Bengtsson, S., W. Alim, H. Holmskov & A. Lund: *Sociale indsatser til mennesker med ADHD. En kortlægning*. 166 sider. ISBN: 978-87-7119-017-5. e-ISBN: 978-87-7119-040-3. Vejledende pris: 160,00 kr.
- 11:18 T.B. Jakobsen, A.P. Langhede & K. Sørensen: *Lige muligheder – støtte til udsatte børn og unge. Evalueringsrapport 1: Beskrivelse af igangsatte forsøgsprojekter*. 87 sider. ISBN: 978-87-7119-016-8. Netpublikation.
- 11:19 Albæk, K. & L.B. Thomsen: *Er kvindesag lavtlønsfag? En analyse af sammenhængen mellem løn og andelen af kvinder i enkelte arbejdsfunktioner*. 97 sider. ISBN: 978-87-7119-018-2. Vejledende pris: 97,00 kr.
- 11:20 Knudsen, L. & T. Egelund: *Effekter af slægtspleje. Slægtsanbragte børn og unges udvikling sammenlignet med plejebørn fra traditionelle plejefamilier*. 161 sider. ISBN: 978-87-7119-019-9. Vejledende pris: 160,00 kr.
- 11:21 Kofod, J., T.F. Dyrvig, K. Markwardt, N. Lagoni, R. Bille, T. Termansen, L. Christiansen, E.J. Toldam & M. Vilshammer: *Prostitution i Danmark*. 395 sider. ISBN: 978-87-7119-020-5. Vejledende pris: 390,00 kr.
- 11:22 L.B. Thomsen & J. Høgelund: *Handicap og beskæftigelse i 2010. Regionale Forskelle*. 68 sider. ISBN: 978-87-7119-021-2. e-ISBN: 978-87-7119-022-9. Vejledende pris: 60,00 kr.
- 11:23 Amilon, A.: *Supplerende arbejdsmarkedspension. Hvorfor vælger eller fravælger førtidspensionister ordningen?* 92 sider. ISBN: 978-87-7119-023-6. e-ISBN: 978-87-7119-024-3. Vejledende pris: 90,00 kr.
- 11:24 Christensen, E. & H. Hansen: *Den sociale indsats for børn og unge i Grønland. Kortlægning af aktiviteterne 2011*. 44 sider. ISBN: 978-87-7119-025-0. e-ISBN: 978-87-7119-026-7. Vejledende pris: 40,00 kr.
- 11:25 Lyk-Jensen, S.V., C.D. Weatherall, J. Heidemann, M. Damgaard, & A. Glad: *Soldater før og under udsendelse. En kortlægning*. 190 sider. e-ISBN: 978-87-7119-028-1. Netpublikation.
- 11:26 Ottosen, M.H. & S. Stage: *Dom til fælles forældremyndighed. En evaluering af forældreansvarsloven*. 257 sider. ISBN: 978-87-7119-029-8. e-ISBN: 978-87-7119-030-4. Vejledende pris: 250,00 kr.
- 11:27 Liversage, A. & L.L. Knudsen: *Kvinder i byggefag. En interviewundersøgelse*. 131 sider. ISBN: 978-87-7119-031-1. e-ISBN: 978-87-7119-032-8. Vejledende pris: 130,00 kr.
- 11:28 Christensen, E. & H. Hansen: *Kalaallit nunaanni meeqqanut inuusutunullu isumaginnikkut suliniutit*. 46 sider. ISBN: 978-87-7119-033-5. e-ISBN: 978-87-7119-034-2. Vejledende pris: 40,00 kr.

- 11:29 Lausten, M., A.-K. Mølholt, H. Hansen, K.S. Vammen, L.H. Schmidt & A.-C. Legendre: *Forebyggende foranstaltninger 10-13 år. Dialoggruppe – om forebyggelse som alternativ til anbringelse. Delrapport 4.* 184 sider. ISBN: 978-87-7119-036-6. e-ISBN: 978-87-7119-037-3. Vejledende pris: 180,00 kr.
- 11:30 Bengtsson, S.: *Danmark venter stadig på sin psykiatireform. Et rids af udviklingen de seneste årtier.* 78 sider. ISBN: 978-87-7119-038-0. e-ISBN: 978-87-7119-039-7. Vejledende pris: 70,00 kr.
- 11:32 Oldrup, H.H. & K. Vitus: *Indsatser over for udsatte 0-3-årige og deres forældre. En systematisk forskningsoversigt.* 213 sider. ISBN: 978-87-7119-041-0. e-ISBN: 978-87-7119-042-7. Vejledende pris: 210,00 kr.
- 11:33 Madsen, M.B., S. Jacobsen & S. Jensen: *Socialt bedrageri. Et litteraturstudie.* 100 sider. e-ISBN: 978-87-7119-044-1. Netpublikation.
- 11:34 Christoffersen, M.N., P.S. Olsen, K.S. Vammen, S.S. Nielsen, M. Lausten & J. Brauner: *Tidlig identifikation af kriminalitetstruede børn og unge. Risiko- og beskyttelsesfaktorer.* 207 sider. ISBN: 978-87-7119-046-5. e-ISBN: 978-87-7119-047-2. Vejledende pris: 200,00 kr.
- 11:35 Olsen, R.F., T. Egelund & M. Lausten: *Tidligere anbragte som unge voksne.* 145 sider. ISBN: 978-87-7119-043-4. e-ISBN: 978-87-7119-051-9. Vejledende pris: 140,00 kr.
- 11:36 Thomsen, L.B. & J. Høgelund: *Køn, Handicap og beskæftigelse i 2010.* 47 sider. e-ISBN: 978-87-7119-053-3. Netpublikation.
- 11:37 Liversage, A. & T.G. Jensen: *Parallelle retsopfattelser i Danmark. Et kvalitativt studie af privatretlige praksisser blandt etniske minoriteter.* 191 sider. ISBN: 978-87-7119-054-0. e-ISBN: 978-87-7119-055-7. Vejledende pris: 190,00 kr.
- 11:38 Ottosen, M.H., S. Stage & H.S. Jensen: *Børn i deleordninger. En kvalitativ undersøgelse.* 209 sider. ISBN: 978-87-7119-056-4. ISBN: 978-87-7119-057-1. Vejledende pris: 200,00 kr.
- 11:39 Pedersen, M.J., A. Rosdahl, S.C. Winther, A.P. Langhede & M. Lynggaard: *Ledelse af folkeskolerne. Vilkår og former for skoleledelse.* 283 sider. e-ISBN: 978-87-7119-058-8. Netpublikation.
- 11:40 Espersen, L.D., M. Eiberg & D. Andersen: *Veje til ungdomsuddannelse 2. Kvalitative interview med skoleledere, lærere, elever og UU-vejledere.* 169 sider. e-ISBN: 978-87-7119-060-1. Netpublikation.
- 11:41 Nielsen, L.P. & P.S. Olsen: *11-åriges trivsel og risiko. Statistiske analyser af 11-åriges trivsel.* 115 sider. ISBN: 978-87-7119-061-8. e-ISBN: 978-87-7119-062-5. Vejledende pris: 110,00 kr.

- 11:42 Thuesen, F., M.K. Tørslev & T.G. Jensen: *Rekruttering og fastholdelse af højtuddannet arbejdskraft. Danmark, Norge, Holland, Storbritannien og Canada*. 244 sider. ISBN: 978-87-7119-063-2. e-ISBN: 978-87-7119-064-9. Vejledende pris: 240,00.
- 11:43 Thomsen, L.B., H. Holt, S. Jensen & F. Thuesen: *Virksomheders sociale engagement. Årbog 2011*. 194 sider. ISBN: 978-87-7119-065-6. e-ISBN: 978-87-7119-066-3. Vejledende pris: 190,00 kr.
- 11:44 Bengtsson, S. & D.L. Stigaard: *Aktuel skandinavisk og britisk handicapsforskning. En kortlægning af miljøer*. 318 sider. ISBN: 978-87-7119-067-0. e-ISBN: 978-87-7119-068-7. Vejledende pris: 310,00 kr.
- 11:45 Lauritzen, H.H., B. Boje-Kovacs & L. Benjaminsen: *Hjemløshed i Danmark 2011. National kortlægning*. 148 sider. ISBN: 978-87-7119-069-4. e-ISBN: 978-87-7119-070-0. Vejledende pris: 140,00 kr.
- 11:46 Stigaard, D.L.: *Fra hjemløshed til egen bolig. Et interviewstudie blandt tidligere hjemløse*. 68 sider. e-ISBN: 978-87-7119-071-7. Netpublikation.
- 11:47 Andersen, S.C. & S.C. Winter (red.): *Ledelse, læring og trivsel i folkeskolerne*. 164 sider. ISBN: 978-87-7119-072-4. e-ISBN: 978-87-7119-073-1. Vejledende pris: 160,00 kr.
- 11:48 Holt, H. & M. Larsen: *Kønsopdelt lønstatistik og redegørelse om lige løn. Evaluering af loven*. 118 sider. e-ISBN: 978-87-7119-074-8. Netpublikation.
- 11:49 Brauner, J., P.S. Olsen & T. Egelund: *Muligheder for Dokumentation af anbringelser. En gennemgang af målemetoder*. 168 sider. ISBN: 978-87-7119-076-2. e-ISBN: 978-87-7119-077-9. Vejledende pris: 160,00 kr.
- 12:01 Lyk-Jensen, S.V., A. Glad, J. Heidemann & M. Damgaard: *Soldater efter udsendelse. En spørgeskemaundersøgelse*. 117 sider. e-ISBN: 978-87-7119-075-5. Netpublikation.
- 12:02 Lausten, M., H. Hansen, A.-K. Mølholt, K.S. Vammen & A.-C. Legendre: *Forebyggende foranstaltninger 14-17 år. Dialoggruppe – om forebyggelse som alternativ til anbringelse. Delrapport 5*. 235 sider. ISBN: 978-87-7119-078-6. e-ISBN: 978-87-7119-079-3. Vejledende pris: 230,00 kr.
- 12:03 Rostgaard, T., T.N. Brunner & T. Fridberg: *Omsorg og livskvalitet i plejeboligen*. 150 sider. ISBN: 978-87-7119-080-9. e-ISBN: 978-87-7119-081-6. Vejledende pris: 150,00 kr.
- 12:04 Mølholt, A.-K., S. Stage, J.H. Pejtersen & P. Thomsen: *Efterværn for tidligere anbragte unge. En videns- og erfaringsopsamling*. 222 sider.

- ISBN: 978-87-7119-082-3. e-ISBN: 978-87-7119-083-0. Vejledende pris: 220,00 kr.
- 12:05 Ellerbæk, L.S. & A. Høst: *Udlejningsredskaber i almene boliger. En analyse af brugen og effekterne af udlejningsredskaber i almene boligområder.* 258 sider. ISBN: 978-87-7119-084-7. e-ISBN: 978-87-7119-085-4. Vejledende pris: 250,00 kr.
- 12:06 Høgelund, J.: *Effekter af den beskæftigelsesrettede indsats for sygemeldte. En litteraturoversigt.* 112 sider. e-ISBN: 978-87-7119-086-1. Netpublikation.
- 12:07 Rasmussen, P.S. & P.S. Olsen: *Positiv adfærd i læring og samspil (PALS). En evaluering af en skoleomfattende intervention på 11 pilotskoler.* 159 sider. ISBN: 978-87-7119-087-8. e-ISBN: 978-87-7119-088-5. Vejledende pris: 150,00 kr.
- 12:08 Fridberg, T. & M. Damgaard: *Frivillige i hjemmeværnet 2011.* 120 sider. ISBN: 978-87-7119-089-2. e-ISBN: 978-87-7119-090-8. Vejledende pris: 120,00 kr.
- 12:09 Lyk-Jensen, S.V., J. Heidemann & A. Glad: *Soldater – før og efter udsendelse. En analyse af motivation, økonomiske forhold og kriminalitet.* 164 sider. e-ISBN: 978-87-7119-091-5. Netpublikation.
- 12:10 Bengtsson, S.: *Vækstfaktorer på det specialiserede socialområde.* 120 sider. ISBN: 978-87-7119-092-2. e-ISBN: 978-87-7119-093-9. Vejledende pris: 120,00 kr.
- 12:11 Dines, A., V. Jakobsen, V.M. Jensen, S.S. Nielsen, S., K.C.Z. Pedersen, D.S. Petersen & K.M. Thorsen: *Indsatser for tosprogede elever. Kortlægning og analyse.* 162 sider. e-ISBN: 978-87-7119-094-6. Netpublikation.
- 12:12 Christensen, E.: *Nakuusa – vi vil og vi kan. En opfølgning på Youth Forum i Ilulissat 2011.* 48 sider. e-ISBN: 978-87-7119-096-0. Netpublikation.
- 12:13 Christensen, E.: *Nakuusa – piumavugut saperatalu. 2011-mi ilulissani Youth Forum pillugu nangitsineq.* 50 sider. e-ISBN: 978-87-7119-097-7. Netpublikation.
- 12:14 Larsen, M. & L.S. Ellerbæk: *Evaluering af jobplanen. Nuværende og kommende pensionisters kendskab til og betydning af reglerne for at arbejde.* 111 sider. ISBN: 978-87-7119-100-4. e-ISBN: 978-87-7119-101-1. Vejledende pris: 110,00 kr.
- 12:15 Larsen, M., H.B. Bach & A. Liversage: *Pensionisters og efterlønsmodtageres arbejdskraftpotentiale. Fokus på genindtræden.* 181 sider. ISBN:

- 978-87-7119-102-8. e-ISBN: 978-87-7119-103-5. Vejledende pris: 180,00 kr.
- 12:16 Ottosen, M.H. & S. Stage: *Deleborn i tal. En analyse af skilsmissebørns samvær baseret på SFI's børneforløbsundersøgelse.* 111 sider. ISBN: 978-87-7119-104-2. e-ISBN: 978-87-7119-105-9. Vejledende pris: 110,00 kr.
- 12:17 Nilsson, K. & H. Holt: *En vurdering af arbejdsskadestyrelsens fastholdelsecenter. Kommuners, fagforeningers, arbejdsgiveres og forsikringssekskabers erfaringer med fastholdelsecentret.* 89 sider. ISBN: 978-87-7119-106-6. e-ISBN: 978-87-7119-107-3. Vejledende pris: 80,00 kr.
- 12:18 Holt, H: *Lokal løn på kommunale arbejdspladser. Forskelle i kvinders og mænds løn.* 82 sider. e-ISBN: 978-87-7119-108-0. Netpublikation.
- 12:19 Bengtsson, S. & M. Røgeskov: *Et liv i egen bolig. Analyse af bostøtte til borgere med sindslidelser.* 145 sider. ISBN: 978-87-7119-109-7. e-ISBN: 978-87-7119-110-3. Vejledende pris: 140,00 kr.
- 12:20 Graversen, B: *Effekter af virksomhedsrettet aktivering for udsatte ledige. En litteraturoversigt.* 72 sider. e-ISBN: 978-87-7119-112-7. Netpublikation.
- 12:25 Lausten, M., H. Hansen, K.S. Vammen & K. Vasegaard: *Forebyggende foranstaltninger 18-22 år. Dialoggruppe – Om forebyggelse som alternativ til anbringelse. Delrapport 6.* 164 sider. ISBN: 978-87-7119-121-9. e-ISBN: 978-87-7119-122-6. Vejledende pris: 160 kr.

EFFEKTER AF VIRKSOMHEDSRETTET AKTIVERING FOR UDSATTE LEDIGE

EN LITTERATUROVERSIGT

Formålet med denne rapport er at redegøre for den viden, der findes om effekten af virksomhedsrettede indsatser for udsatte ledige. Litteraturoversigten omfatter 35 effektstudier, der er publiceret i perioden fra og med januar 2000 til og med starten af 2012. Studierne kommer fra Danmark, Norge, Sverige, Tyskland, Belgien, Storbritannien og USA.

Oversigten viser, at virksomhedsrettede indsatser i den private sektor har en positiv beskæftigelseseffekt for udsatte ledige. Også virksomhedsrettede indsatser i den offentlige sektor har en positiv effekt, dog mindre end for virksomhedsrettede indsatser i den private sektor.

Oversigten viser endvidere, at løntilskudsaktivering i den private sektor har en positiv effekt, mens der er modstridende viden om effekten af virksomhedspraktik og effekten af løntilskudsaktivering i den offentlige sektor.